

készek-e az ajánlatokban foglalt árak és feltételek mellett a m. kir. honvédség szükségletét is szállítani, ha a m. kir. honvédség illetékes hatóságai részéről ezen szállítások óhajtatnak.

10. Mivel a legelőnyösebb ajánlatoknak jóváhagyása egy év tartamára a hadtest hadbiztonságra ruházható, tehát az erre vonatkozó ajánlatok, nyilatkozatok stb.-nek közvetlen felterjesztése a közös hadügyminiszteriumhoz — mint teljesen czélraltal — kerülendő, mivel az ilyen beadványok a hadtest hadbiztonsághoz való küldéssel járó idővesztés miatt az illető biztosító tárgyaláson rendszeren nem vehetők figyelembe.

Kelt Budapest, 1905. évi június hó 25-én.

A cs. és kir. 4. hadtest hadbiztonsága.

Ajánlati minta.

1 korona bélyeg

En alulirt az 1905. évi június hó 30-án 4440. sz. a. kelt hirdetmény alapján ezen ajánlatommal kötelezem magamat, hogy az N.....

állomásra nézve: a szénának 5600 grammos adagját..... f, szóval..... fillér, az alomszalmának 2100 grammos adagját..... f, szóval..... fillér, az ágyasszalmának métermázsáját, a szükséglet helyére való eluvarozásával együtt..... f, szóval..... fillér, a tüzfűtőnek köbméterét (neme), a szükséglet helyére való eluvarozásával együtt..... f, szóval..... fillér, a kőszénnek métermázsáját (neme), a szükséglet helyére való eluvarozásával együtt..... f, szóval..... fillér

190. évi..... hó 1-től 190. évi..... hó végéig terjedő időtartamra szállítom, továbbá az átvonuló élelmezést is a gyakorlatokhoz bevonuló szabadságoltak, tartalékosok, póttartalékosok és honvédek, valamint átvonulócsok és csapatösszpontosítások részére, az előkészített feltételi füzet illető pontjai értelmében kiszolgáltatom és ezen ajánlatban csatolt (vagy az ide csatolt elismervény szerint a..... pénztárnál letéteményezett, semmi más kötelezettségért nem szavatoló) nevezetesen..... összesen..... korona bánatpénzzel kezeskedem.

Továbbá kötelezem magam azon esetben, ha a szállítást elnyerném, hogy legkésőbb 14 nappal az ez iránti hivatalos értesítés után, bánatpénzemet a 10 százaléknyi óvadék erejéig kiegészítem, s ha ezt elmulasztanám, a had igazgatását feljogosítom arra, hogy ezen kiegészítést a kijáró szállítási keretemből való levonás útján eszközöltesse. Továbbá kötelezem magamat az ajánlatban foglalt árak és feltételek mellett a m. kir. honvédség szükségletét is szállítani, ha a m. kir. honvédség illetékes hatóságai részéről ezen szállítások óhajtatnak. Egyébiránt a hirdetményben közzétett feltételeken kívül a tárgyalásra előkészített feltételi füzetekben foglaltaknak is alávetem magamat.

Az N..... nek N.-ben kelt, ide mellékelte értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül az..... nek fog átküldetni.

Kelt N..... ben, 1905..... hó..... n. X. Y. (vezeték- és keresztnév, lakhely, megye).

Megjegyzés.

***) Ezen helyen olyan esetben, midőn az ajánlattevő az illető ajánlatot kizárólag összesen kívánja tekinteni, az „összetes” szó beszúrandó, mert minden ajánlat, mely ezen toldalékok nélkülöző, nem összesen tekintetik. Összetes ajánlatokat szénára és szalmára nem szabad tenni.

Az ajánlat lepecsételő és borítékára irandó: „Ajánlat az 1905. évi június hó 25-én kihirdetett s 1905..... hó..... n tartandó tárgyaláshoz.”

A letéteményezett bánatpénz az ajánlatban részletezendő.

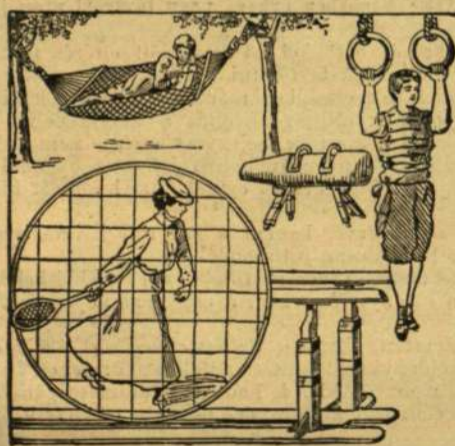
KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros 10669 Os. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója.

Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.

Tervek, költségvetések, földelmi előírnyatok gyorsan készíttetnek

Alapított 1878. Telefon 15-56.

Tornaeszköz,

valód angol tennis-játék, függő-ágy, háló, tekejáték, zsák, ponyva és fehér kenderkötél legolcsóbb megbízható beszerzési forrása

Seffer Antal

sporteszközök és kötélgyártó-telepe Budapest, IV., Károly-utca, boltsz. 12. (Központi városrészi épülete.)

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. 10699

Rozsnyay vasas china bora.

A Rozsnyay-féle vasas china bor egyike a legelterjedtebb és leghatásosabb gyógyboroknak. Magyar édes borral készítve, a külföldi készítményekkel nemesek kiállítja a versenyt, hanem azokat felül is mulja. Vörösgényeknek különösen ajánlható.

Számos elismerő nyilatkozat. Több körhírban van alkalmazva. 10625

Igen hatása vér-szegénység, sápkor, neurasthenia esetei ben. Egy üveg ára 2.40 kor. Egy 6 üveget tartalmazó postaküldés 12.12 kor. franco küldve. Főraktár Budapest: Török József gyógyszerháza. Továbbá a készítőnél: Rozsnyay Mátyas gyógyszerháza Aradon, Szabadság-ter, valamint minden más gyógyszerháza.

Férfiöltönyt

dívtatos szabással, gyapjúszövetből készit mérték után finom kivitelben 25 kor.-ért LICHTMANN SÁNDOR szabómester. 11090B Budapest, Rottenbiller-u. 4B. Vidékre minták bérmentve.

Sachsen-Altenburg. Technikum Altenburg. Gépépités és elektrotechnika. Papírteljes. Frissra új. Állami bízott.

5 frtért

szétküld utánvét mellett az Orsz. Posztóruház Budapest, Rottenbiller-u. 4B. egy férfiöltönyre 3 mter finom fekete, sötétkék, szürke vagy barna angol gyapjúszövetet.

Világhírű kitüntetett olmtüzi Quargli.

Az első olmtüzi gépvezetői sajtó, mely 1839. évben alapított, ajánl saját gyártmányából egy postai küldeményt bérmentve és utánvéttel 3 K 70 fillérért. Nagyobb megrendeléseknél a legolcsóbb árak.

JOSEF MEIXNER, Olmtüz. Bahnhof. 10821

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, Budapest, Egyetem-u.4.

SICULIA artézia gyógyforrás. bicarbonátokban és konyhasóban a korinthusi leghűsőbb természetes alkális sós savanyú víz. Szikla rétegen áfúrt artézia forrás. Páratlan évszázados és nyálkoldó. 11079. A gyomorégést azonnal megszünteti. Korányi, Kéty, Rigler, Vámosy, Kirschler, Irani, Ozodi, Tassai, Polatsek budapesti egyetemi tanárok és specialisták gége-, légcső-, tüdő-, gyomor-, bél-, vese-, máj- és hólyag-bántalmaknál a málnási „SICULIA” gyógyforrás természetes alkális sós savanyúvizet minden eddig ismert savanyúviznél jobbnak minősítették. Készül italadonos „SICULIA” r. t. Málnás-füredő (Háromszék m.). Főraktár Budapest LUX MIHÁLY drogéria-üzlete IV., Múzeum-körút 7. Telefon 672. Azonkívül íapható minden gyógyszerárban drogéria- és fűszerkereskedésben és vidéken minden nagyobb városban. Tessék a „Siculia” névre figyelni.

CRÈME DE MARGUERITE KRIEGER. Igazi urinó arczának, keblének, kezének alapos ápolására használja mindig a világhírű, 1885-ik év óta törvényileg védett Krieger-féle CRÈME DE MARGUERITET. Kérjen mindig határozottan Krieger-féle. Eredeti nagy tégely 4 kor. Próbátégely 1 kor. KRIEGER GYÖRGY gyógyszerháza Budapest, VIII., Kálvin-ter. 10870

Serravallo CHINA-BOR VASSAL. erősítőeszer gyöngékedék, vérszegénység és lábbadosók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer. 10852. Kínáló it. Több mint 3500 orvosi vélemény. J. SERRAVALLO, Trieste-Baroola. Viaszoló a gyógyszerárakban álliteres üvegekben 4 K 2.60, egész literes üvegekben a K 4.80.

UJ-VUKOVARI arcztisztító kenőcs, bőrtisztító szappan. A már 53 év óta dicsegetreméltólag ismert, s a 71012. sz. Bm. leirat követelményeinek teljesen megfelelő szepülő, himlőhely, sümör, májfolttok, fakadékok, forrószáji pörsenések, orrvörösségek és minden egyéb arczvirágások ellen. valamint az uj-vukovári mely az arczkenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal kinézetet kölcsönöz. Egy nagy tégely ára 1 kor. 80 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánzásoktól óvakodjunk! Csak Krajacovic által Vukováron készített valódi. Minden tégelyen Krajacovic, a készítő arczképe látható. 11132. Főraktár: Budapest, Király-utca 12 és Andrássy-ut 26, Török József gyógyszerháza.

KIRNER JÓZSEF utóda Pirk J. puskműves. (Alapított 1808. évben.) BUDAPEST IV., Bécsi-u. 2., gyár Róssa-u. 7. Dúsan ellátott raktár legújabb szerkezetű Kettős vadász-fegyverekből, golyófogóverek, amerikai Winchester szerű ismétlő-fegyverek, forgópisztolyok, szalonfegyverek és pisztolyok, tüfnyek és vadász-szerkekből, melyek jóságáért kezeskedik. 10846

GANZ ÉS TÁRSA VASÚTÓ ÉS GÉPGYÁR RÉSZEIVNY-TÁRSULAT LFOBERSDORF, BUDAPEST, RATIBOR. Városi iroda: Budapest, IV., Ferenciek-tere 2. 10854. Elektromosvilágítási és erőátviteli berendezések. Elektromos nagy vasutak, vörösi-, bonyai- és iparvasutak. Turbínák: Francis rendszere szerint. Zsilipek és csővezetékek. Gőzmotorok: Kohler-, generator- és vízgőzgépek 500 lóerőig és azoktól, petroléum-, benzín- és spirítus-motorok és lokomobílok. Bank-féle vízfelcsekendezés. Malomberendezések. Hengeresgépek. Vasúti kocsi. Kocsiakutatók. Korlát- és hatona-Varyapáncsok. Kéregöntvényi vasúti kerékek és keresztcsukok. Forgókorongok, tolvapadók és kitérők. Daruk és emelőgépek. Kész. gép, petroléum és elektromos erőt való hajtásra. Aprítógépek. Kész. Golyómalomok. Dugattyú- és centrifugálisváltók nagy emelő magasságra. Bányagépek. Compressorok. Ventilátorok. Felvonók. Transmissziók. Vas-, acél- és ércöntvények. Fűstémző készülékek. Visszörök. M. sz. 536.

VASÁRNAPI UJSÁG

30. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JULIUS 23.

Előzetes feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egy egész évre 24 korona POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világhírűvel együtt) feltétele 12. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG feltétele 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világhírűvel) egy egész évre 10 korona feltétele 5. KAMARAI előzetesekhez a postaiul megfizetendő feltételek a csatlakozás

MÁTYS KIRÁLY ALAKJA AZ EZREDÉV EMLÉKMŰVÖN ZALA GYÖRGYTŐL.

A készülőben levő ezredévi emlékmű tizenégy királyalakja közül kilencnek szobormintája már készen van, köztük Mátyás király fejedelmi tartású, büszke alakja is, mely az emlékmű oszlopsorában fog helyet foglalni a többi királyokkal együtt. Magassága két és fél méter s közelebb kerül ki a bronzöntő műhelyből.

Zala György, a kiváló szobrászművész, a renaissance-kori Mátyást akarta művében kifejezni. A király testét páncél borítja, s a művész az akkori kor művészetének megfelelőleg, korai-renaissance (quattro cento) díszítést alkalmazott a páncélon. E vaspáncél fölött a király válláról selyempöpeny lóg, festői redőzettel.

A szobor tartása az erélyes, kemény akaratú királyt állítja elénk. Fejével kissé balra fordul, bal kezét parancsolólag tartja, s jobb keze meg-hajlított kardján nyugszik. Szemeivel a távolba néz, s vonásain ott van az uralkodói bölcsesség arczkifejezése. Egyenes orr, zárt homlok, élesen ívelt szemöldök, széles, erélyességre valló száj, oroszlan-sörényszerű haj: mindez a hatalmas király belsejét akarja ábrázolni külsőleg, plasztikus formákkal.

A művész a fej mintázásánál az ismert bautzeni emlék Mátyás-fejét vette alapul. Tudvalevőleg a Bautzenben (Csehország) lévő emléken van legelfogadhatóbb arczképe Mátyásnak, mert az egykorú szobrász, a ki annak idején ezt a fejet mintázta, ötször fordult meg Budavárában, a királyt közvetlen közelből ismerte s így alkalma nyílt, hogy természet után mintázhassa meg arczát. A fej körül néhány betűzött babéragát látunk, a mely mint jellegzetes dísz, szintén rajta van Mátyásnak majd minden egykorú arczképén.

Az ezredévi emlékművet a következő negyvenkét szobrászati mű fogja díszíteni: Tizenégy királyalak, tizenégy történelmi dombormű, hét lovas vezér, Gábor arkangyal, mely már ott áll a főoszlop tetején; a Béke és Háború allegóriája, a Tudás és Dicsőség, továbbá a Munka és Jólét, s az „Életünket és vérünket” allegorikus szoborcsoportozatok. Ezek közül most van munkában Árpád vezér lovas-szobra, s elkészültek már: Senyeitől Szent István és II. Endre, Kellőtől IV. Béla, Füreditől Könyves Kálmán és I. Lipót, Margótlól Hunyadi János, Kiss Györgytől Róbert Károly, Zalától Mátyás és Telectől III. Ká-

MÁTYS KIRÁLY SZOBRA ZALA GYÖRGYTŐL. Erdélyi fénykép.

roly királyok alakjai, valamint Gábor arkan-
gyal, a Háború és Béke, Munka és Jólét,
Tudás és Dícsőség szoboresorok, mely utóbbi
kettő az 1900. évi párisi világiállításra is ki-
volt állítva, kitüntetését szereve alkotójának,
Zala Györgynek. A monumentális mű szobrát
szati része 1895 óta foglalja le Zala György
munkásságát. Időközben gróf Andrássy Gyula
lovasszobrárt is elkészítette, s most teljes ere-
jét újra az emlékműnek szenteli. Ha majd a
hátralévő szobrok is elkészülnek, az ünnepélyes
leleplezés körülbelül három esztendő múlva fog
meg történni. Az eddig kész szobrokban pedig
nemesokára gyönyörködhetik a közönség, mert
még ebben az évben el fogják azokat helyezni
az emlékművön, melynek környékét most ren-
dezik.

OH DRÁGA SZELLEM...

Camoens sonettje.

Luiz de Camoens lantja immár félezredéve
hallgat, de költészete, lángoló dalai örökéle-
tűk maradnak.

Egyik legszebb sonettjét, melyet korán el-
hunyt kedvese halálára írt, öt százados évfor-
dulója alkalmából a világ minden művelt nyel-
vére lefordították.

Tavaly St.-Louis-ban a portugál interparla-
mentáris csoport egyik érdemes tagja s nemze-
tünk lelkes barátja, ki ismételen járt nálunk,
João de Paiva képviselő, jogtudós és publi-
cista, arra kért fel, közvetíteném e szép köl-
teménynek magyar nyelvre leendő átültetését,
hogy legnagyobb nemzeti költőjük művét ma-
gyar fordításban is bírják.

Szívesen vállaltam a megbízást és sikerült
is *Endrédi Sándor* megnyernem e nehéz felad-
tat megoldására.

Ím a világhírű sonett magyar fordítása:

Oh drága szellem...

Oh drága szellem, korán tört virág,
Haladó álom tündér tüneménye:
Téged körülvesz boldog, tiszta béke,
Míg engem itt lenn gyász, szomorúság.

Ha odafönt, hol mindent fény hat át
Emlékeznek még földi szenvedésre:
Gondolj az édes, rebeget beszédre,
Mit hév tekintem sugárza rád.

S ha fájdalom, bú, — a mi végzetem —
Jogot adhatnak arra énnekem,
Hogy hozzád jussak, szíved közelébe:

Kérd Istent, angyaloknál angyalabb,
Szólítson hozzád oly gyorsan az égből,
Mint téged tölem magához ragadt.

E kitűnő fordítás által *Endrédi Sándor* szép
babérággal áldozott *Camoens* emlékének.

Dessewffy Arisztid.

JÖN NÉHA ÓRA...

Jön néha óra: rám terül a bánat,
Zsebhaszton édes, fennem szárnyaló;
Zsongása kél egy titkos, szebb világnak
S álommá enyhül a sivár való.
Jön néha óra: száz szívem ha volna,
Érzéssel lenne mind a száz tele,
S egy mondatatlan édes izgalomba
Egyszerre mintha sirmom kellene...

Jön néha óra: mint felhők a bérczen,
Borongó álom gyűlnek lelkemen;
Magányom csöndjét népséssé ígézem
És látok, sejtök és emlékezem.
Valaki mintha mellém állna halkán,
Végig simítja felhős homlokom,
S ajkán egy búvós földöntúli dallam
Csendülne lágyan zengő hangokon.

Dalt hallok, melynek főlőrs zenéje
Az én szívemnek bújából fakadt,
A szárnyas hangok rég várt zengetőre
Szunnyadt érzésem mind fölrajanak;
Dal csendül, melynek édes, tiszta árja
Széliden, lágyan hullámszik felém, —
S én boldogsággal ismerem reája:
Ez az, ez az, — Oh ezt kerestem én!...

— Jön néha óra, ihlet drága percze,
Régen sovárgott, ritka alkalom:
Megsordul tőle szívem sok keserve,
Gyönyörbe olvad minden bánatom;
Ígézet száll rám s diadallal érzem:
Egy mosolygása száz könnyű fölér, —
Keresztül törnek száz új szenvedésen
Egyetlen ilyen boldog óráér!

Sajó Sándor.

A 30,000 DOLLÁROS ÖRÖKSÉG.

Elbeszélés.

(Folytatás.)

Irta Mark Twain. Angolból fordította S. A.

V.

Az ünnepély jól sikerült. Barátai mind je-
len voltak, a fiatalok és az öregek egyaránt.
A fiatalok közt volt a két Peanut-nővér: Flossie
és Gracie s fivérük Adelbert, a ki törekvő fiatal
horgony-bányász volt, nem különben az ifjabbik
Hosannah Dilkins, gipszműves segéd, a ki ép
most fejezte be inaséit. Néhány hónap óta
Adelbert és Hosannah érdeklődést tanúsítottak
Foster Gwendolen és Clytemnestra iránt s a
leányok szülei elégedettséggel nézték ezt a
figyelmességet. Most azonban észrevették,
hogy ez az elégedettségük hirtelen eltűnt.

Észrevették, hogy a változott anyagi viszonyok
társadalmi válaszfalat emeltek leányaik és a
fiatal iparosok közt. A leányaik most
magasabbra nézhetnek s meg is kell tenniük.
Igenis kell. Nem melhetnek férjhez senkihez, a
ki alábbvaló egy ügyvédnél vagy kereskedőnél,
a papa és a mama majd gondoskodnak róla,
hogy mésallianceot ne kössenek.

Ezek a gondolatok és tervek azonban titko-
sak voltak, s külsőleg nem mutatkoztak s így
nem borították árnyat az estélyre. Külsőleg
csak derült elégedettség mutatkozott s előkelő,
méltóságos magatartás, mely felkeltette a tár-
saság csodálkozását. Mindnyájan észrevették,
beszéltek is róla egymás közt, de a titkot meg-
fejtetni senkinek bírta. Hármán is megjegyez-
ték, a nélkül, hogy tudták volna, mennyire
fején találták a szöveget:

— Úgy tesznek mintha vagyonhoz jutottak
volna.
S tudjuk, hogy csakugyan így is volt.
A legtöbb anya ezt a házassági kérdést az ősi
módszer szerint intézte volna el: szólított volna
leányának, ünnepélyesen és tapintatlanul, —
olyan lelkét adott volna, a mely maga rontotta
volna meg a saját célját azáltal, hogy könnyeket
fakaszt és titkos lázongást támaszt; ugyanez
anyák továbbra is ártottak volna az úgynak
azáltal, hogy felszólították a fiatal iparosokat,
szüntessék be figyelmeskedésüket. De ez az
anya másképp tett, mert praktikus anya volt.
Nem szült egy szót sem a szőben forgó fiatal-
oknak, sem senki másnak, kivéve Sallyt. Ez
mehallgatta és megértette; megértette és csodálta.
Ezt mondta:

— Értem az eszmét. A helyett hogy hibá-
kat keresnék az áruban, ezzel megsérve az
érzékenységet s elrontva az üzletet ok nélkül,
egyszerűen jobb árut kínálunk ugyanazért a
pénzért s engedjük, hogy a dolgok a maguk
természetes módján fejlődjenek. Ez bölcs dolog,
Aleck, igazi bölcs dolog. Ki a te jelölted? Gon-
doltál már valakire?

Nem, még jelöltje nem volt senki. Körül kell
nézni a piacon s ezt meg is tették. Kezdetnek
fontolára vették és megvitatták Bradisht, a tö-
rekvő fiatal ügyvédet és Filtont, a törekvő
fiatal fogorvost. Sally hívja meg őket ebédre.
De nem csak úgy hirtelen-hamarjában, nem
kell sietni, mondta Aleck. Szemmel kell őket
tartani és várni, az ilyen fontos dolgot nem
kell elsietni.

Kiderült, hogy ez is nagyon bölcs dolog volt,
mert három hét alatt Aleck olyan ügyes speku-

lációt csinált, mely a képzeletbeli százezer
dollárt ugyanolyan négy százezerre dagasztotta.
Ezen az estén ő és Sally a fellegekben voltak.
Ez volt az első este, hogy képzeletbeli pezsgőt
ittak képzeletbeli ebédjüköz. Sally öletele
volt ez és Aleck elég győnge volt beleegyezni.
A szívük mélyén mindketten megzavarodtak és
szégyenkeztek, mert Sally lelkes híve volt a
mértékletességi egyletnek, a felesége nem ke-
vésbé. De hát így van az: a gazdagság meg-
kezdte már rajtuk erkölcsrontó hatást. Ők is
bebizonyították azt a szomorú igazságot, mel-
lyet sokan bebizonyítottak már mások is előt-
tük: hogy a jó meggyőződés nagy és nemes
védelmet nyújt a megrontó hiúságok és bűnök
ellen, de a szegénység mégis hatszor annyit ér.

Több mint négy százezer dollárjuk van! Újra
fölvették a házasság kérdését. Sem az ügyvéd,
sem a fogorvos nem került szóba többé, — túl-
haladott álláspontot képviseltek mind a ketten.
Diszqualifikálva voltak. Szóba került ellenben
a füstölthús-szállító fia és a helybeli bankár
fia. Végre is, mint az előbbi esetben, elhatározták,
hogy várniak és megmondják a dolgot s
övtösen járnak el.

A szerencse a kezükre járt ismét. Aleck, a ki
mindig résen volt, észrevett egy nagy, kockázatos
alkalmat s merész ugrást tett. Következett egy
idei kétédős remegés, szörnyű nyugtalanság,
mert ha a dolog nem sikerül, az teljes
tönkretűtést jelentett volna. Aztán jött az ered-
mény és Aleck, elalélva az örömtől, alig bírta
uralkodni a hangján, mikor így szólt urának:
— Az aggodalomnak vége, Sally! Egy teljes
milliónk van!

Sally sirva fakadt a hálától és ezt felelte:
— Oh, Elektra, asszonyok gyönyge, szívem
kedvence, végre szabadok vagyunk, gazdag-
ságban úszunk! Nem kell többé zsongorko-
dnunk. De most már Veuve Cliquot-t iszunk!
És elővette egy kancsó ribizlibort, megitta,
ezt mondta:

— Az örög sajnálja a költséget!
A felesége gyöngéden megrázta a fejét s
szemrehányó, de a boldogságtól nedves szem-
mel nézett rá.

Természetes, hogy a füstölthús-szállító fia és
a bankár fia lekerült a napirendről s fonto-
lára vették a kongresszusi tag fiát és a kor-
mányzó fiát.

VI.

Nagyon is sok volna, ha Fosterék képzelt pénz-
ügyleteinek ugrásait pontosan nyomon akar-
nánk követni ettől az időtől fogva. Csodás dol-
log volt ez, ámulatot keltő, megdöbbentő. A mi-
hez csak Aleck hozzányúlt, merő aranyvá vált a
kezeben, s feltornyosult az égig. Milliók mil-
liók után csak úgy ömlöttek a házba s a hatal-
mas folyam hőmpölygött tovább, óriási árja
napról-napra dagadt. Öt millió, tíz millió,
húsz — harmincz, — hát sohasem lesz ennek
vége?

Két év múlt el fényes elragadtatásban, a
mármorban élő Fosterék alig vették észre az
idő mulását. Most már háromszáz millió dol-
lárjuk volt; tagjai voltak az országban minden
óriási vállalat igazgatóságának és a mint az
idő múlt, a milliók mindinkább halmozódtak,
egyszerre ötével, egyszerre tízével, annyi idő
alatt, a mennyi kimondásukra is alig volt elég.
A háromszáz millió megkészsereződött és újra
megkészsereződött — és újra, meg újra.

Kétezernegyszáz millió dollár!
Az üzlet kissé bonyolult kezdett lenni. Szük-
séges lett számítás csinálni a vagyonról és
rendbe hozni. Fosterék tudták, érezték, hogy ez
okvetlen szükséges, de tudták azt is, hogy a
munkát, ha már elkezdtek, nem szabad meg-
szakítani, hanem egyfolytában kell végezni.
Tíz órai dolog ez, de mikor akad nekik tíz órai
szabad idejük? Sally czukrot, kávét és kalikót
árult Aleck főzött, takarított, fehéreműt mosott,
ágyat vetett s nem volt, a ki ebben segítsen neki,
mert lányait kimélni kellett, hiszen egykor nagy-
úri kisasszonyok lesznek. Fosterék tudták, hogy
csak egy mód van ezt a tíz órai időt szakítani
maguknak, egyetlenegy. Mindketten szégyeltek
szólni róla, mindegyik azt várta, hogy a másik
tegye előbb szót. Végre Sally megszólalt:

— Valakinek meg kell tennie. Rajtam a sor.
Tekintsd úgy, mintha megmondtam volna, mi
az, — minek azt hangosan kimondani?
Aleck elpirult, de hálás volt. További szöbe-

széd nélkül — elbuktak. Elbuktak és megszeg-
ték a szent vasárnapot. Ők, a jámbor keresztény
hívők. Mert ekkor volt egyedül tíz órai
idejük egy folytában. Ez csak újabb lépés volt
az erkölcsi romlás útján. De következnek majd
még mások is. A roppant gazdagságnak vannak
kísértései, melyek biztosan aláásták azoknak az
embereknek az erkölcsi lényét, a kik nincsenek
hozzá szokva.

Leeresztették a függőnyeket és megszegtek
a vasárnapot. Kemény és türelmes munkával
számba vették a vagyonukat és följegyezték
pontos jegyzékbe, a mely hosszu sorát mutatta
a hatalmas neveknek. Kétezernegyszáz millió
dollár és mind biztosan elhelyezve jó üzletekbe.
Jövedelmük százhusz millió egy évre. Aleck
felkiáltott örömeiben s ezt mondta:

— Elég lesz ennyi?
— Elég bizony.
— Mit tegyünk hát?
— Vonuljunk vissza az üzlettel.
— Jól van hát. Beleegyezem. A múlt munka
be van fejezve, most nagyot pihenünk és élvez-
zük a pénzünket.

— Jól van. Aleck!
— Nos édesem?
— Mennyit költhetünk el a jövedelmünk-
ből?
— Az egészet.

A férj úgy érezte, mintha tonnányi súlyú lán-
czok estek volna le lábáról. Nem szólt egy szót
sem, néma lett az örömtől.

Ettől fogva egymásután szegtek meg az
ünnepeket. Csak az első ballépés számít.
Mindén vasárnap bezárkóztak egész napra a
reggeli istentisztelet után és találgatták, hogy
mire költsek el a pénzüket. Ezt a gyönyörköd-
tő szórakozást üzték éjjelig és minden ily
alkalommal Aleck milliókat költött jótékony-
sági és vallási dolgokra, Sally pedig hasonló
összegeket pazarolt olyasmikre, miket csak
eleinte tudott a nevéken nevezni. De csak
eleinte. Később a megnevezések mind kevésbé
határoztak lettek, míg végre egészen elvesztek
az általánosságokban.

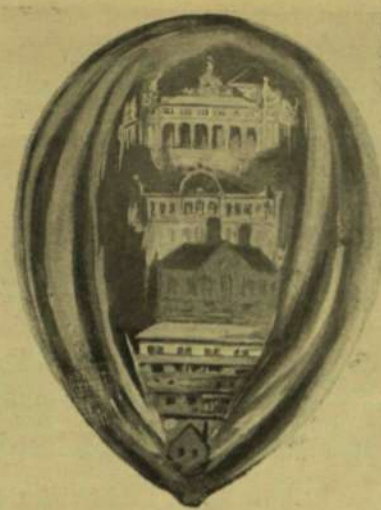
A millióknak ez az elhelyezése komoly és
kellemetlen következményekkel járt a háztar-
tásukra: nagyon megszorította a fagygyer-
tyára való költséget. Alecket eleinte bántotta ez
a dolog. Aztán megszűnt aggódni miatta, mert
megszűnt az ok is. Fájt neki, szomorkodott,
szégyenkezett, de nem szólt egy szót sem s ez-
zel büntérrá vált. Sally hozott gyertyát, lopott
az üzletből. Így van az mindig. A nagy gazdag-

SALLY GYERTYÁT LOPOTT AZ ÜZLETBŐL.

ság annak, a ki nincs szokva hozzá, átok, bele-
eszi magát erkölcsi valójának húsába és vérebe.
Mikor Fosterék szerények voltak, rájuk lehették
volna bizoni a gyertyás számlálatlanul. De most, —
hagyjuk ezt a tárgyat. A gyertyától csak egy
lépés választ el az álmától. — Sally álmát is
csent, aztán szappant, aztán czukrot, aztán
porcellán-holmit. Mily könnyű a roszról még
roszabbra térni, ha az ember egyszer rátért a
lefelé vezető útra!

Közben más hatások is szolgáltak mérföld-
mutatókúl Fosterék pénzügyi haladásában.
A képzeletbeli két emeletes téglaház helyét en-
gedett egy képzeletbeli gránit-háznak, pompás
mansard-földdel; idővel ez is eltűnt s még
nagyszerűbb palota lépett a helyébe és így to-

KASTÉLY KASTÉLY UTÁN EMELKEDETT, MIND MAGASABB, TÁGASABB.

vább. Kastély kastély után emelkedett, a levegő-
ből építve, mind magasabb, tágasabb, pompá-
sabb s egymás után eltűnt mindegyik, míg
végre az utolsó időkben az ábrándozók egy
tündérpalotában laktak, messze vidéken, óriási,
ragyogó kastélyban, mely egy bokros hegyol-
dalról nézett alá az alatta elterülő, patakkal át-
szelvt gyönyörű völgybe és a háttérben alkonyi
piros felhőkben elvesző dombokra. És ez mind
a boldog ábrándozóké, a saját tulajdonuk, egy
libériás szőlőtől hemszegő palota, benépesítve
hírneves és hatalmas emberekkel. Ez a
palota messze, messze van, napkelet felé, mér-
hetetlen messze, valahol Newport, vagy Rhode
Island táján, az előkelő társaság szent földjén,
az amerikai arisztokrácia birodalmában. Vasár-
napjuk egy részét, a reggeli istentisztelet után,
rendesen ebben a ragyogó kastélyban töltötték,
a többi részét Európában, vagy valahol másutt
kocsival saját yachtjukon. Hat napi piszkos és
gondterhes valóság után, Lakeside város ronda
külső részén, szük viszonyok között, a hetedik
tündérországban, — ez volt most már pro-
gramjuk és megszokott időtöltésük.

Szűkös valódi életükben a régiak maradtak:
gondosak, szorgalmasak, praktikusak és taká-
rosok. Híven ragaszkodtak a kis presbiteriánus
templomhoz, dolgoztak az érdekében s meg-
maradtak magasosak és szigorú tanainál
minden lelki és erkölcsi erejükkel. De álom-
életükben engedelmekedtek képzeletük csalo-
gatásainak, bármilyenek voltak és bárhogy
váltakoztak is. Aleck személyei nem voltak sem
nagyon válogatósok, sem gyakoriak, de Sallyéi
már sokkal inkább. Aleck álom-életében áttért
a püspöki egyházhöz, mert abban előkelő hiva-
tali címek vannak, aztán anglikán lett a nagy
pompaú istentiszteletet miatt, s végül termé-
zetesen Rómához pártolt, a hol sok a bíbor-
nok és még pompásabbak a szertartások. Ezek
a kirándulások azonban mind semmik voltak
Sallyéihez képest. Az ő álom-élete folytonos
hevülés és izgalom volt, minden részletét frissé
és izgatóná tette a gyakori változásokkal, vallás
dolgában ép úgy, mint másban. Úgy változtatta
vallását, mint az ingét.

(Folytatása következik.)

TÖRTÉNETI KÉPKIÁLLÍTÁS SZENT-PÉTERVÁROTT.

Eredeti levél Szent-Pétervárról.

Rendkívül érdekes, a maga nemében párat-
lan kiállítás volt közelebb látható Szent-Péter-
várott. Miklós Mihailovits nagyherceg kezde-
ményezésére, a kelet-ázsiai harcstéren eselletek
özegei és árvái javára a Tauri palotában,
Patiomkin (Potemkin) tauri herceg, II. Katalin
cazrnó hires kegyencének egykori székhelyén
össze gyűjtve szemlélhető Nagy Péter czár óta
napjainkig az orosz történelem számot tevő
alakjainak arcképei.

A Miklós nagyherceg szakavatott vezetése
alatt álló rendezőségnek sikerült a történeti
vonatkozású arcképek és csoportképek oly
gazdag gyűjteményét az orosz birodalom min-
den tájáról összegyűjteni, hogy a szemlélő előtt
szinte meglevenedet két századra terjedő orosz
történelem. Nemcsak az orosz császári szék-

helyek, mint Czarszkoe-Szelo, Pavlovszk, Ga-
csina és az orosz főnemesség kastélyai szolgál-
tatták e kiállítás gazdag anyagát. Ferencz József
király is hozzájárult a kiállítás sikeréhez, a
mennyiben I. Miklós czár és Amália Augusta
leuchtenbergi hercegnőt ábrázoló két fest-
ményt, melyek királyunk belső termeiben, a
bécsi Burgban vannak elhelyezve, készségesen
a rendezőség rendelkezésére bocsátott.

A kinek alkalma volt e történeti nevezetes-
ségű termekben járni, nem fojtathja el csodá-
latát a modern orosz birodalom nagy alkotói,
I. Péter és II. Katalin iránt.

A moszkovita Oroszországot — mint tudjuk —
Nagy Péter rázta fel százados álmából. Azon
ellentmondást nem tűrő eréllyel, mely a Néva-
parti város megalapítóját jellemezte, fáradhat-
lanul munkálkodott Péter azon is, hogy új, mo-
dern alapokra fektetett birodalmában a műve-
zetnek is illendő helyet biztosítson. Külföldi
útján, melyeket a nyugat-európai viszonyok
tanulmányozásának szentelt, vetette meg alap-
jait ama gazdag műgyűjteményeknek, melyeket
utódja, II. Katalin páratlan bőkezűséggel gyar-
apított és melyek jelenleg az Eremitage nagy
műbecselt bíró gyűjteményének magvát képezik.
A XVIII. század eleje óta az orosz kincstár
a műtárgyak legjobb vevője; mindenütt, a hol
képek, műtárgyak szerezhetőek, az orosz uralko-
dók képviselőik vagy ügynökeik útján minden
értékesebb darabot megszerezni törekednek.
Nagy Péter szarnoki hajlamai a művásárlások
terén is érvényesültek. Berlini látogatása alkalmá-
val a múzeum római-kori gyűjteményében
egy szobor nyerte meg a czár tetszését, mely-
nek átengedését I. Frigyes-től ép oly «sans facon»
kérte, mint egy egész termet, melynek falai bo-
rostyánkövel voltak borítva s mely jelenleg is
látható még a czarszkoe-szeli nagy palotá-
ban. Cserébe Nagy Péter 35 óriási termetű alatt-
valóját ajánlta fel a porosz királynak.

Ez időtől fogva az eddigelő a világtól elzárt
Oroszországot a nyugat-európai művészek egész
serege özönlötte el. Ez ismertetés keretét
messze túlhaladta, ha le akarnék írni ama
folyamatot, melyen az újjászülető orosz biro-
dalom művészi fejlődése átment. A Német-,
Francia- és Olaszországból a XVIII. század
eleje óta Oroszországba özönlő művész-sereg
rövid idő alatt művészi és szellemi központta
tette a birodalom új fővárosát. II. Katalin alatt
érte el fénypontját ez a fejlődés. A világ min-
den tájáról érkeztek a művészek, hogy tehetsé-
güket az «északi Semiramis» szolgálatába állít-
sák. Az udvar és főnemesség által hathatósan
pártolt idegen művészsárgda mellett rövid idő
alatt az orosz művészet is fellendült, melynek
a XVIII. század végén már oly kiváló képvise-
lője akadt, mint *Leviczkij*, kinek a téli palota
Romanov-galériájában levő arcképei főm
színezés és művészi fellogás tekintetében az
egykorú francia mesterek munkáival veteked-
hetnek.

Nem tekintve azonban az élvezetet, melyet
történeti és művészi szempontból a kiállítás
nyújt, a magyar látogató érdekfeszítést fokozot-
tabb mértékben foglalja le nem egy festmény.
Természetesen első sorban a czári udvar énti-
zedek óta udvari festőjének, kitűnő honfitársunk-
nak, *Zichy Mihály*nak a kiállításon levő arckép-
festményei hívják fel magukra figyelmünket.

Zichy Mihályon kívül a magyar művészet di-
csőségét hirdeti egy Savoyai Jenőt ábrázoló fest-
mény, mely a XVIII. század elején élt *Kupeckij*
Jánosnak, a pozsonyimegyei születésű magyar
művészek munkája. A festmény jelenleg a
Seremetjev grófi család tulajdona. Pár lépéssel
odább a fentebb említett *Leviczkij*nek egy bájos
női arcképe foglalja le érdekfeszítőnk. E kép
Alexandra Pavlovna nagyhercegnőt ábrázolja,
kit *József nádor* a gacsina palotában, I. Pál
czár székhelyén, 1799 november havában veze-
tett oltárhoz. II. Katalin czárné unokáját, mint
tudjuk, a halál két év múlva ragadta el férje
nádor oldaláról és teteme az úrömi ortodox
kópólna kriptájában van eltemetve. Egy nagy
csoportképen, mely a szerencsétlen végett ért
Pál czár ábrázolja lóháton fiaival, felismer-
jük egy dőlvez lovásban a nagy nádor alakját.

Egy oldalt levő teremben végül egy Szent-
András-rend szalagjával ékesített arckép öltik
szemünkbe, mely a rajta levő felirat szerint
Esterházy herceget ábrázolja. A festmény a
gacsina császári palota gyűjteményéből szá-

GRÓF ESTERHÁZY MIKLÓS. — Pietro Rotari festménye.

A TAURI-PALOTA EGY NAGY TERME; BALRA MÁRIA FEODOROVNA NAGYHERCEZGNÉ, (I. PÁL CZÁR MÁSODIK NEJE) ARCZKÉPE.

mazik és Pietro Rotari gróf, egy veronai születésű, kalandos életű művész munkája. Rotari 1707-től 1763-ig élt és Erzsébet czárné uralkodása alatt dolgozott Pétervárott. A kérdéses kép így minden valószínűség szerint Esterházy Miklós grótot, Mária Terézia követét ábrázolja, ki 1753—1761. tartózkodott Oroszországban.

Nem hagyhatom felemlítés nélkül egy a külföldön is előnyösen ismert modern orosz festő, Repin nagy vásznát, mely aktuális érdekel bir, a mennyiben az orosz birodalmi tanács ülését mutatja. Az elnöklő czártól jobbra ösese, Miklós Alexandrovics nagyherceg, balra az öreg Mihály nagyherceg ül. A császár előtt a tavaly

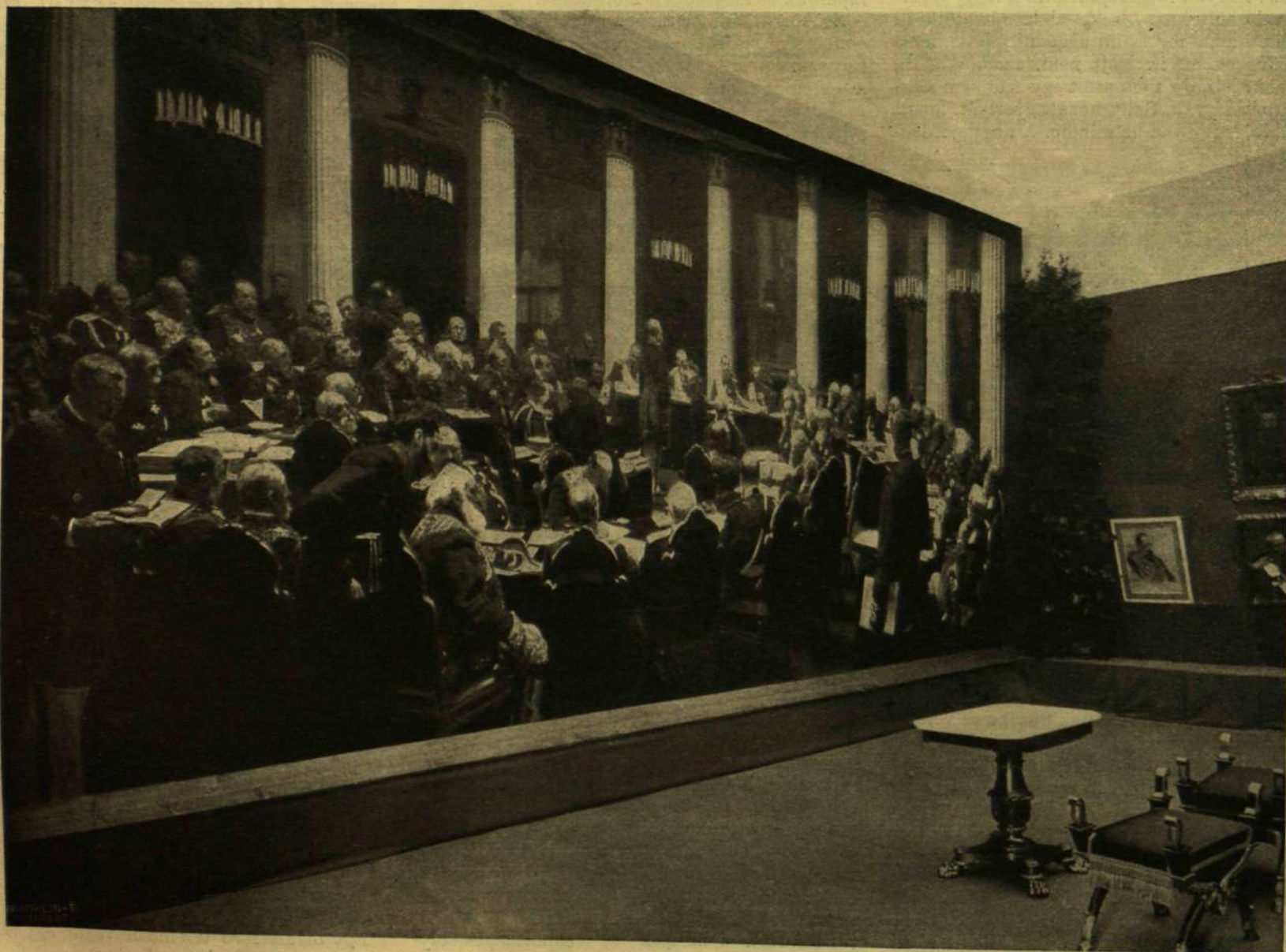
nyáron meggyilkolt Plehve belügyminiszter áll. E képen láthatók még Pobjedonosev, Witte, Lamsdorff külügyminiszter s több orosz államférfi.

KÉPEK A MANDZSUORSZÁGI HARCZTÉRRŐL.

Legutóbbi számunkban már közöltünk néhányat azok közül az érdekes fényképek közül, melyeket a mandzsuországi harcztérről hozott magával Spaits Sándor honvédszázad százados, a ki — mint említettük — hosszabb időt töltött az orosz táborban, katonai tanulmányok

szeléből. Spaits kapitány úr szivessége folytán most még néhány fényképfelvételt van alkalmunk közölni, melyek jellemzetesen mutatják be a harcban álló orosz csapatoknál folyó életet.

Egyik képen ott látható Spaits kapitány oroszos polgári öltözetben, mellette Csicseric vezérkari alezredes, szemközt pedig gróf Szep-ticzky kapitány, a kiről a mukdeni csata után hetekig híresztelték, hogy eltűnt, elesett, vagy fogságba került, holott folyvást minden baj nélkül a Rennenkampff tábornok hadtesténél tartózkodott. A háttérben egy fal fölött látszó alakok közt ott van Csicseric ezredes Sanyj

A BIRODALMI TANÁCS ÜLÉSE. — Repin festménye.

A SZENTPÉTERVÁRI TÖRTÉNETI KÉPKIÁLLÍTÁSBÓL.

nevű magyar katoná legénye is, a ki a hadjárat fáradalmait hűségesen megosztotta urával. Ezt a képet Binder von Krieglstein német laptudósító vette föl Fansaja előtt, míg a több bemutatott felvétel mind Spaits kapitánytól származik.

Gancsuliban, mely egykor oly sokszor szerepelt a lapok hasábjain, két felvétel is van. Az egyiket Pessich orosz vezérkari ezredes, a tábori sajtó-cenzura főnöke látható, a ki igen udvarias ember volt ugyan, de feladatát nagy szigorúsággal teljesítette. Szemközt vele Kovionko ezredes áll, nehéz téli prémkucsmában.

A másik gancsulini képen néhány elfogott koreai kémet látunk. A japánok tudvalevőleg mindenféle kémekkel árasztották el az orosz táborokat s nagyon sokan hurokra kerültek közülök. Így jártak ezek a koreaiak is, a kiket aztán hamarosan kivégeztek.

A VAKSÁG LÉLEKTANA.

Javal Emil a párisi Sorbonne-egyetem nyugalmazott vak tanára «Vakok között» című, dr. Siklóssy Gyula által magyarra fordított munkájából.

I.

Javal Emil, a párisi Sorbonne-egyetem nyugalmazott szemész-tanára két évvel ezelőtt, 62 éves korában bekövetkezett megvakulása

Spaits Sándor százados eredeti felvétele. KOVIONKO EZREDES ÉS PESSICH VEZÉRKARI EZREDES, A SAJTÓ-CENZURA FŐNÖKE.

Binder v. Krieglstein haditudósító felvétele.

CSICSERIC VEZÉRKARI ALEZREDES, TŐLE BALRA GRÓF SZEPTICZKY KAPITÁNY, JOBBRA SPAITS KAPITÁNY.

után érdekes könyvet irt és adott ki «Entre aveugles» (A vakok közt) cím alatt.

Csodálkozás fog el, ha meggondoljuk azt a lelki nagyságot, hogy egy európai hírv szemorvos megvakulása után újra fölveszi előbbi működésének fonatát; ott kezdi el a világtalanok országában, a hol a látók világában az emberiségre hasznos működését elhagyta. E tekintetben Javal valóban megérdemli az emberiség bámulatát, mert nem ismerünk arra példát, hogy valaki, a ki ilyen előhaladt korban vakult meg, — ezt a rendkívül súlyos csapást oly könnyű szívvel viselte volna el, mint ő.

Kétségtelen ugyanis, hogy a megvakult ember helyzete sokkal rosszabb, mint a született vaké. A született vak nem is tudja, fogalma sincs róla, hogy minek hijával szűkölködik, hogy mi is az, ha valaki lát, sőt el sem tudja képzelni, hogy miért sajnálkoznak felette a látó emberek. El sem tudja képzelni a született vak, hogy milyen lenne az, ha ő látna, ha az az érzékszerve, melynek működési módját nem is ismeri, egyszerre működni kezdene. Ellenben a látását veszített ember, — a látók nagy tömegének véleménye szerint, — úgyszólván mindenét elvesztette. Elvesztette azt az érzékszervét, mely neki a legtöbb gyönyörűséget szerezte, a melynek legtöbb hasznát vette, a melynek elvesztése reá nézve pótolhatatlannak tűnik fel. Nem látja többé a nap sugarát, nem látja a színekben dűskálkodó természetet, a tájat, a vidéket, a merre jár, nem látja családjának tagjait, barátait, embertársait. Hite

Spaits Sándor százados eredeti felvétele.

OROSZOK ÁLTAL ELFOGOTT KOREAI KÉMEK A GANCsulINI ÁLLOMÁSON.

A MANDZSUORSZÁGI OROSZ TÁBORBÓL.

szerint és a látók nagy tömegének hite szerint is, a vakság, az örökös éjszaka, a kétségbeesésnek, örökös téltelenségnek, a végnélküli unalomnak hazája.

A született vak, a mennyiben intézeti nevelésben részesült, könnyen jut abba a helyzetbe, hogy senkinek sem válik terhére, az önfentartására szükségességeket munkája árán előteremtheti; idők folyamán szervezete alkalmazkodik a vakság állapotához. Egyedül jár-kezel, botja segítségével, sőt bot nélkül is; ipari munkát végez, melyre megtanították; sok apró ügyesség, érzés fejlődik ki benne. Ir, olvas, irodalmi ismeretekre tehet szert azokból a könyvekből, melyek Braille-pontrendszerű írással vannak előállítva, s a melyek jókora könyvtárban állanak a vakok rendelkezésére.

Kifejldik náluk — nem ugyan a tapintás érzéke, mint azt sokan hiszik és állítják, hanem érzékszerveik finomsága, — a mi abban áll, hogy a hallás vagy tapintás útján szerzett érzéki benyomásokat jobban megfigyelik, logikusan értelmezik, s így azoknak sokkal több hasznot vesznek, mint a látó ember, a ki azokra ügyet sem vet. Pontos tudományos mérések azt a tapasztalatot erősítik meg, hogy a vak ember tapintó érzése nem finomabb, csak a gyakorlata

SZENTIMREY KÁLMÁN, A HONVÉD MENEDÉKHÁZ ELHUNYT PARANCSNOKA.

sokkal nagyobb annak értelmezésére s felhasználására, a mit megtapintott.

De kifejlődik a született vaknál egy olyan érzék, melyről mi nem is tudunk: a hatodik érzék, az akadály-érzék. Ezt ugyan némelyek szerint jogosan lehetne akár a hallás érzékének, akár a bőr látó-érzékének birodalmába sorolni: de bizonyos az, hogy a látó ember teljes sötétségben, vagy akkor, ha szeme gondosan be van kötve, nem bírja észrevenni: van-e előtte valami tárgy, s ha van, mi az, magas, alacsony, tömör, vastag tárgy-e? A vakok intézetében pedig a gyermekek játszanak az udvaron, melyben fák, lámpaállványok, padok, asztalok s más tárgyak vannak és ezek a született vakok szaladgálnak, játszanak s nem ütköznek össze egymással, az említett akadályokat kikerülik. A légnomást érzék-e másnak, vagy talán a hang, a lépés zöreje visszhangzik másképp ilyen akadály közelében, a láthatatlan hősugarakat érzé-e meg az arc bőre: nem bizonyos. Tény az, hogy ez az akadály-érzék a született vakoknál megvan.

Ez a született vakokat sokkal szerencsésebbé teszi a felnőtt korban megvakultaknál. Sőt biztosan állíthatjuk, hogy emezek helyzete annál nehezebb, mentől később vakulnak meg. Szó sincs róla, hogy az ilyen emberben az akadály-érzék kifejlődhesse: még majdnem a legjobban teszi, ha, mint az a vak, a kire Javal emlékszik London utcáiról, okos kutyájával vezettetni magát s nagy táblát visel, melyre rá van írva: «Vak vagyok». Ha a kisértől jár, ritkaság, hogy a megvakult ember kísérője mellett is szabadon bírna menni, vagy hogy egyedül merészkedne ki az utcára. A megvakult alig folytathatja előbbi foglalkozását, bár e tekintetben is van több kivétel. Így fölemlíti Javal, hogy Thierry, miután harmincz éves korában megvakult, folytatta történetírói működését s vakon írta híres művét a merovingiek koráról. Milton angol költő látását elvesztve, mint vak ember mondta tollba leányának «Elveszett paradicsom» című költeményét. *Lawcett* angol államférfi 25 éves korában vakult meg; mint ilyen előbb ügyvédi gyakorlatot folytatott, majd képviselő, s később postaminiszter lett. Tizenhét éven át egy vak ember vezette az angol birodalom nagykitérjedésű postaügyeit.

Magyar példákat is hozhatunk fel. *Dell Adami* ismert kriminalista megvakulva is folytatta működését; *Edvi Illés* Károly királyi ügyész korában vakult meg, megtanult írógépen írni; azóta egymásután gazdagítja jogi irodalmunkat értékes cikkekkel, tanulmányokkal, könyvekkel; ügyvédi gyakorlatot is folytat s némeg jelentős sikert ért el védőbeszédeivel.

Kétségtelen azonban, hogy legnevezetesebb épen Javal esete, a ki mint szemorvos vesztette el látását. Az emberi szemet tanulmányozta egész életében, s ő maga 62 éves korában megvakult. S bár azt kellene hinnünk, hogy szemorvos életpályáját föltétlen elhagyni kénytelen, ha látását elvesztette, mégis, mindenek csodájára, Javal fényes példáját adja annak, hogy nincs lehetetlenség. Erős akaratával legyőzte az elébe tornyosuló nehézségeket s megmaradt szakitudósának, habár csak szakmája elméleti

részét űzheti is. Felolvasat magának különösen szakbeli dolgokat, eljár tudós testületek szaküléseire; külföldi utakat tesz. Leánya elkíséri ugyan, de, saját szavai szerint, bátran elmenne egyedül is bárhová. Nagy nyelvismerete mellett nemzetközi kongresszusokon, mint 1904 őszén Luzernben a szemorvosok kongresszusán, a legtevékenyebb tagnak bizonyul, kinek döntő erejű logikája a védett ügyet föltétlen diadalra vezette. Jól olvasható a kezeírása: leveleit, cikkeit, könyveit sajátkezűleg írja. Levelezése az egész világra kiterjed, szakcikkei egymásután jelennek meg a tudományos folyóiratokban; mint volt szemorvos vakságában megítható kis könyvet írt a vakokról. A mű francia nyelven több kiadást ért; lefordították más nyelvekre is. Magyarra dr. *Siklóssy Gyula* egyetemi m. tanár fordította le, s az ősszel meg fog jelenni a Franklin-Társulat kiadásában. Ebből közlünk itt egy fejezetet, mely a vakság lélektanával foglalkozik.

II.

Az önzés és a hiúság az emberi cselekedeteket intező rugók között talán a két leghatalmasabb s a vakoknál ezek a hibák néha túlságos mértékben mutatkoznak. Érthető különben, hogy a vak, annak tudatában, hogy meg van fosztva minden fegyvertől, melylyel magát megvédhetné, rendkívül sokat foglalkozik magával és azzal, hogy milyen sok idegen segítségre volna szüksége és mégis csak milyen kis mértékben számíthat e tekintetben másokra. Érthető tehát, hogy a vak többet gondol önmagára, mint más ember, a ki az élet küzdelmére fel van fegyverkezve.

Nem ritkaság az sem, hogy a vak emberben a hiúság nagyon kifejlődik. Ezt benne akaratlanul is a látó emberek táplálják azzal a bámulattal, melylyel körülveszik, ha valamit idegen segítség nélkül képes volt megtenni.

De hát egyáltalában vétek-e a hiúság? Nem tarthatjuk-e inkább olyan mozgató erőnek, mely sokszor jó irányban hajtja az embert? Ha a vak dolgozik s ebből azt az érzést meríti, mintha másokért dolgoznék, vagy családja fentartásához hozzájárulna, — ha ez neki, súlyos testi fogyatkozásban szenvedő embernek örömet okoz, — hol van ebben a vétek?

A vaknak jellegzetes tulajdonsága az elmékedés, folyton a múlt eseményeivel foglalkozik s azokból logikus következtetéseket von le. Épen ezért nem ritkaság, hogy a vak ember okos tanácsadó, különösen ha már érett korában vesztette el látását. Innen ered az a benső viszony is, a mely a vak és a kis gyermekek között gyakori. Ez a barátság, mely kedves a vaknak s hasznos a gyermeknek, épen nem tartozik a ritkaságok közé.

A vakot sokszor valóban belső vallásos meggyőződés tölti el s ezen nincs mit csodálkoznunk. Testi fogyatéksága megtanította arra, hogy léteznek olyan dolgok, melyeket ő nem láthat; így azután igen könnyű a vakoknak földöntúli dolgokban is hinni.

A fiatal vakot nem volna szabad hosszú időre intézetben elhelyezni, mert ott rövid idő alatt sok hasznos dolgot megtanul ugyan, de ha sokáig marad ebben a környezetben, sohasem fejlődik ki egyéniségének önállósága és függetlensége.

A vak írók s különösen a vak költők legnagyobb része abba a hibába esik, hogy látás útján érzékelhető benyomások festésére helyezik a fősúlyt. Ez pedig természetesen nem nagyon sikerülhet nekik, hiszen erről személyesen nem győződhetnek meg, csak hallomásból, mások elbeszélése után tudhatnak róla valamit.

Guilbeau nem esik ebbe a hibába; ugyanezt mondhatjuk *Mme Galeron de Calonne*-ról, erről a vak és majdnem teljesen süket asszonyról. E csodálatos nő két versét ime közlöm:

A vak álma.

Csendes éjben, hogyha rám száll édes álom
Egykor látott világom újra s újra látom.
Fényes nappal nékem sötét éjszakátok,
A mit láttam régen, megint mindent látok.

Ködbe borult lények, messzeségben, távol
Közel jönnek hozzám, lehull az a fátyol.
Itt van újra a nap, a fény; a természet!
Kedvesemnek arca, — s én szemébe nézek!

Kéjét érzem folyton, bár álmonnak vége,
Szomorú valóság testem elédese.
Ébredésem álom örök sirját ássa, —
Vagy tán a valóság lidérc szörny nyomása?

Mit bánom én!

Nem láthatom soha a rózsá szirmait
Beérem azzal hát, mit az Ég nékem ad.
Mit bánom én! Nekem virágnak kelyhe nyit,
Nem láthatom soha a rózsá szirmait, —
De érzem illatát.

Nem láthatom soha szerelmes szemed, —
Sem rózsás arcodat, sem piros ajakad,
Mit bánom én! panasz ajkamról nem pereg,
Nem láthatom soha szerelmes szemed,
De érzem csókokodat.

Joggal mondhatjuk, hogy a ki így ír, nem közönséges lélekkel van megáldva. Szinte meggyőzően ennek az asszonynak a lelki nyugalma, sorsában való megnyugvása azokra nézve, kiket látásuknak elvesztése a vad kétségbeesés karjai közé kerget.

A vakok között gyakori tünet az is, hogy mindegyik azt képzeli: ő rá nézve sokkal nagyobb csapás a megvakulás, mint bárkire másra az egész világon. A helyett, hogy sorsunkat a látó emberekével hasonlítgatjuk össze, — a mely összehasonlítás bizony mindig szomorú eredményre vezetődik a mi hátrányunkra, — nem okosabb dolog-e, ha gondolatunkat azok felé irányítjuk, a kik meg nálunk is szerencsétlenebbek, a kik még vakságuk mellett süketek is, a kik ezenkívül nyomorban tengődnek s talán egyesgyedül vannak örök éjszakájukban!

Stello-nál olvasható néhány sor arra enged következtetni, hogy a vakok *aránylag* még sze-

rencsésebbek, mint a süketek. Meg is adja a költő ennek magyarázatát.

Ha azt tapasztaljuk, hogy a süketek mindig mogorvák, ez onnan van, mert őket épen akkor figyeljük meg, mikor fogyatékságuk hátrányait legjobban érzik — mikor halló emberek társaságában vannak, — és nem hallják azok beszédét. Míg ha a vakokat többnyire boldog arccal, mosolyogva látjuk, ennek az az oka, mert épen ekkor, hogy beszélünk velük, örömeük telik az emberi hangban, örülnek az emberi lények társaságának.

A süket megengedheti magának, hogy mogorvaságát, kedvetlenségét kimutassa, a vak azonban kénytelen folyton nyájas, mosolygó arcot öltetni. Azt mondhatjuk, hogy a vakoknak ez a jókedve, nyájassága, társas előzékenysége épen abban a félelemben gyökerezik, hogy az emberek sötét éjjelében teljesen magára ne hagyják őket.

Ezzel ellentétes véleményt hangoztatott előtem *Mme Galeron de Calonne*, a ki pedig öt éves korában siketült meg és vesztette el látását. Az ő véleménye talán abban leli magyarázatát, hogy (mivel valami keveset mégis hall) mindig és örökösön eszébe jut ennek az érzékszervének nagyfokú tökéletlensége.*

Azok, kik soha másra nem gondoltak, mint örömeikre, szenvedélyeik kielégítésére, ha megvakulnának, sokkal szerencsétlenebbek, mint a kiket életükben anyagi gondok s a folytonos munka fáradsalmi foglaltak el. Az osztó igazságnak egy bizonyos alakja érvényesül ebben az esetben, hogy azok, a kiknek életcéljuk az emberiség haladásának lehetőség szerint való előmozdítása volt, — enyhítő irt találnak önmagukban súlyos szerencsétlenségükre, és bizonyos az is, hogy ezek, bármilyen legyen is társadalmi állásuk s bármily fokával rendelkezzenek is az intelligenciájuknak, mégis módját fogják találni annak, hogy mások boldogságát saját gyönyörűségükre valahogyan előmozdítsák.

A tudományos képzetű vakok ebben a tekintetben is kivételes helyzetben vannak; ők sok olyan ismerettel rendelkeznek, melyeket korábban szereztek meg s melyek megváltozott körülményeik között nevezetes hasznukra lehetnek. A mennyiben bármily kis mértékben hozzá tudnak is járulni az emberiség előrehaladásához, bármily kis követ tudnak is szállítani ahoz az anyaghoz, melyből a tudomány temploma fölépül, mindaddig érzik, hogy az élet nem halt ki belőlük, és bármily súlyos csapást mért is rájuk a sors, ők érzik, hogy még mindig folytathatják a küzdelmet. És ha nagy a különbség a küzdő felek fegyverei között, ez csak arra vezet, hogy a vaknak ereje megsokszorozódik és azokat a fegyvereket, melyek rendelkezésére állanak, annál nagyobb erővel, annál ügyesebben iparkodik forgatni. Nagy a boldogságuk, ha munkájuk valakinek hasznára volt és ha boldog mosolylyal elmondhatják az Evangélistával:

«Szívem felüdült a munkában és ez minden, a mit én munkámtól vártam».

SZENTIMREY KÁLMÁN.

1830—1905.

A negyvennyolczas honvédek menedékházának gyásza van, meghalt a parancsnok: *Szentimrey Kálmán* 1848/49-iki honvédszázados. Ifjúkorában vitéz katonája volt nemzetünk ügyének s később is tisztességes életével s különösen a menedékház ügyének lelkiismeretes és

* *Mme Galeron de Calonne* néhány hónapon keresztül, mikor semmit sem hallott, férjével a Morse-távíró jeleivel érintkezett. Ezt az érintkezést akár hányszor úgy tudták végbemenni, hogy a jelenlévők semmit sem sejtettek róla, sőt képesek voltak nagy távolságból is megérteni egymást. Minthogy nem kapott a külvilágról másként értesülést, csak tapintása útján, rendkívüli módon kifejlődött emlékező tehetősége a különböző emberek kézszorítása, kezüknek érintése irányában. Meg is történt vele nem egyszer, hogy valakit évek mulva felismert és nevén szólított, holott csak kezét fogott vele. Egyik leányának az a gondolata támadt, hogy tenyerébe beszélt neki, s így értette meg magát vele. Igaz, hogy csak néhány szót bírt így kivenni, valószínűleg az által, hogy leánya ajánlák mozgása és a kilehelte levegő mozgása különböző, de felismerhető érzéseket kellett benne.

A ZELENIKAI ÜDÜLŐHELY DÉL-DALMÁCZIÁBAN.

tapintatos vezetésével szert tett tiszteletére mindazoknak, a kik ismerték.

Szentimrey Kálmán 1830-ban Kassán született s mint 18 éves jogász-ifjú lépett be a honvédseregbe közlegénynek a 9-ik zászlóaljba. A fellázadt délvidéki szerbek ellen küldték a zászlóaljja s ott oly vitézül viselte magát, hogy csakhamar hadnagygyá lépett elő. Klapka felső-tiszai hadosztályához került s itt részt vett a keresztúri, tokaji és tarzali ütközetekben; az utóbbiban szerzte meg a harmadosztályú vitézségi érdemrendet, melyet egész életén át büszkén viselt. Később ismét a Délvidékre került, 1849 júniusában századosá lépett elő s a temesvári csata után Vécsey hadtestével együtt tette le a fegyvert. Az oroszok mint foglyot Gyulán adták át az osztrákoknak, a kik besorozták egy galicziai ezredbe mint közlegényt. Itt szolgált 1850 ápriliséig, a mikor családjá kiváltotta.

A hatvanas években Abaujmegyéjénél viselt hivatalt, majd a képviselőház levéltárnoka lett. A honvédmenedékház parancsnokává kilencz évvel ezelőtt nevezték ki, Cserey Ignác ezredes parancsnok halála után. Buzgón fogott tiszte teljesítéséhez, szigorú, de jóindulatú parancsnok volt, a ki pontos rendet és tisztaságot tartott fenn az agg harezosok közt. Nagyobb dolgot is csinált; fő része volt a menedékház átalakításában és kibővítésében, melynek eredményeképp 100 helyett 150 öreg honvédet lehetett elhelyezni. A szabadságharc jelesebb szereplői közül többekkel volt bensőbb barátságban, így Hollán Ernő és Máriássy János altábornagyokkal. Hazaifias ünnepekre, ha csak tehette, ő vezette a menedékház lakóit, vagy ha maga nem mehetett, gondoskodott róla, hogy küldöttséggel képviselve legyenek. Derék ember volt, öreg honvéd bajtársai méltán sajnálhatják benne parancsnokukat, a ki sokat fáradozott érdekükben.

A temetés a honvéd menedékházból július 17-én történt meg részvét közt. Megjelentek a honvédelmi miniszterium részéről: Papp Béla altábornagy, Breuer Zsigmond és Bernolák János őrnagyok, továbbá Dessewffy Arisztid, a képviselőház háznapyi titkára, Patay nyug. vezérőrnagy, Borszék Soma nyug. min. tanácsos, dr. Balogh Sándor, Lakatos Miklós, stb. 48-as honvédtisztek. A menedékház öreg lakói, a kik csak járti tudnak, a koporsó előtt foglaltak állást. A betegberek és gyengédek padokat kaptak. Veress Jenő evangélikus lelkész hazafias szellemben mondott bucsuzót és imát, az országos honvédegyesület nevében Babos Károly, a menedékház lakói nevében Szirmay hadnagy tartott bucsubeszédet, mire a koporsót feltették a négyfogatú halottaskocsira s a menet megindult a kerepesi-úti temetőbe. Az öreg vitézek

közül mintegy hatvanan kocsin kísérték ki boldogult parancsnokukat, a kinek holttestét a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

KIRÁNDULÁS MONTENEGRÓBA.

Keves annyi természeti szépséget nyújtó s a mellett oly kevés fáradsággal és kényelmetlenséggel járó kirándulást tudok, mint azt, melyet közelebb a déli Dalmátországból fekvő Zelenika üdülőhelyről a cattarói öblön át Montenegróba s az albániai Scutariba tenni volt alkalmas. Négyen voltunk a kiránduló társaság tagjai vezetőnkkel, Magyar Antallal, a «Zöld tengerparthoz» címzett zelenikai szép penzió megalapítójával s tulajdonosával együtt.

A cattarói öblől helyi gőzösen indultunk el. Áthaladva a korburi szoroson, csakhamar kitárt előtünk a teodói öbl. Lustica félsziget s két olajfával beültetett kis szigetet magunk mögött hagyva, értünk Teodóba, a magyar-osztrák haditengerészet ez új alkotásába, a mely arra van hivatva, hogy támaszpontul szolgáljon a torpedó-naszádoknak. Van itt egy gyönyörű park, a melybe a tengerész-tisztek összehordották világjáró útjaikról a tropikus vidék mindenféle fát, pompás növényeit s az itteni kedvező éghajlatban tíz év alatt hatalmasan kifejlődtek. Tovább a Catene-szorosba jutottunk, mely alig szélesebb, mint Budapestnél a Duna, de oly mély, hogy a legnagyobb csatahajók is bejárhatnak rajta egész Cattaróig. Hirtelen egyszerű kép nyílik meg előttünk: erdőborította hegyormok kopár sziklatömegekkel váltakoznak s fenn a hegyeken megerősített őrtornyák, melyekhez sziklába vágott meredek utak vezetnek. — Jelzik a montenegrói határt. Szemben hajdani fénykorát már csak romjaival sejtető Perasto város. Így jutunk el Cattaróba, a hol megszállva, reggel Antivariba indultunk. Sutomora hajóállomáson túl már montenegrói területen haladtunk hajónkkal, egész napi úton, Topliczát, a montenegrói trónörökös nyaralóhelyét érintve, Pristan kikötővárosban szálltunk meg éjszakára, majd másnap délután Antivarit, a montenegrói kikötővárost látogattuk meg. Antivari nem jelentéktelen városka, elvadult kertek közt elterülő romhalmas, hatalmas várfalal körülvéve, mögötte az 1597 méter magas Rumija-hegy emelkedik. Reggel korán kényelmes postakocsira ültünk s folytatjuk útunkat Skutari felé. Az út folyton emelkedik, mellette erdők, kertek váltakoznak sok száz éves olajfaültetvényekkel. Az út számtalan kanyarulatát, egykori török őrhelyeket érintve, fölvezet a 945 méteres Sutorman-nyeregére, majd lefelé kanyarodva, hirtelen fordulattal megnyitja a Sku-

SZENTIMREY KÁLMÁN TEMETÉSE: A koporsó megáldása a honvédmenedékház udvarán.

tari-i tó széles tükre. Csakhamar Vispazába értünk, a honnan hajón vitt tovább az út Skutariig. A hajó nagyon kényelmes, a látvány fenséges. A tó tulsó partján messze fehérlenek az alban havasok örök hó borította csúcsai. Jobbra a montenegrói part fekszik. Kiszállva a hajóról, már török területen állunk; konzulatusunk dragománjának és némi csekély baksinak segélyével hamar megjártuk a török hivatalokat s mentünk megtekinteni Skutari városát, melyet azóta oly súlyosan sújtott néhány hét előtt a földrengés. Erősen török jellegű város, rengeteg mennyiségű gyümölcsös és élelmiszeres boltjával, szédületes zür-zavarával, méltóságosan lépkedő, díszes ruhájú török uraival. A bazárt, minden török város e fő látványát már a kirándulás negyedik napján néztük meg, hogy onnan visszamenjünk hajónkra. A további út csodás változatosságot nyújt. Berkek, lige-

Magyar Antal barátunk minden részletekre kiterjedő gondosságának köszönhetjük. Zelenika látogatóinak legmelegebben ajánlhatjuk, hogy ott időzésük alatt a kirándulást el ne mulasztászik.

Reményi Antal.

LEGELO BIRKAK.

A statisztika tanúsága szerint mindenféle hasznos állat szaporodást mutat fel, csak épen a birka fogyott meg nagyon hazánk térségein. Ezelőtt a ki a mezőkön megfordult, minden lépten-nyomon legelésző juhnyájakra talált, most pedig mérőföldet bejárhat, míg egy-egy kisebb falkára akad.

S annál különösebbnek tűnhetik ez fel, mert hiszen a birkák pusztító ellenségét, a farkast, az ifjabb nemzedék már csak a képes könyvekből ismeri s nincs már szükség azokra a hatalmas

dolni. Bizonyosága ez a fényképészet nagy fejlődésnek is, mely immár egyes tárgyakat vagy jeleneteket, művészi becsesel bíró képekben tud megrögzíteni.

EGYVELEG.

* Az orosz népnevelés állapotát azon körülmény jellemzi, hogy tizenkétezer emberre csak egy iskola jut.

* Száz japán védköteles közül csak a legerősebb és legegészségesebb 25 embert sorozzák be, míg a többi tartalékba kerül.

* A német császár ruhatárában 150 teljes katonatiszti egyenruha van, a hozzávaló kardokkal, sisakokkal, csákokkal, tábori övekkel és szolgálati jelvényekkel.

* A világ legdrágább zsebkendője az olasz királyné birtokában van. A remek velencei csipke-

LEGELO BIRKAK. — Magyar R. Emil amateur félvétele.

tek, sziklaszigetek váltakoznak egymással, a víztükröt nagy területekben lepi el a fehér és sárga tavirózsa, millió virágával. A partok mellett hatalmas sziklatömbök emelkednek ki hirtelen a vízből s a távolban a Zsabajk várom meredez egy meredek szikla tetején.

Ezen az úton végigmenve Rieka városkában ér véget útunk, a honnan Montenegró fővárosa, Cetinje felé vitt tovább a kocsis. Alkonyatra értünk a városba, a hol megnézzük mindent, a mit megnézni érdemes az éjszakát ott töltve, visszaindultunk Cattaró felé. Két órai kapaszkodás után a folyton emelkedő úton fölértünk az 1374 méter magas nyeguzsi tetőre, a melyről be lehet látni az egész kis Montenegrót s a mely oly kilátást nyújt, hogy az ember alig bír megválni tőle. Egy fordulattal tovább a mostani montenegrói dinasztia ősi fészkebe, Nyeguzs faluba vezet az út, majd nemsokára elének túrul a már ismerős Boche di Cattaro, a maga feledhetetlenül szép képével. Mind lejjebb jutva, végre elérünk Cattaróba s onnan Zelenikába.

Az egész öt napi kirándulás, az igen olcsó és jó ellátáson kívül, személyenként csupán 42 koronába került. Hogy azt ily csekély költséggel megtehettük — mondanunk sem kell —

örvös komondorokra sem, a melyek hajdan ötével-hatával őrizték a kaján ellenségtől a jámbor bégető állatokat. De még a birkatolvajok egykor hatalmasan virágzó czéhe is majdnem a farkasok sorsára jutott. A szelid jószágok hát egész bátran legelészhetnek, szaporodhatnak.

Hanem a farkasnál, meg a tolvajnál százszor veszedelmesebb ellenség támadt: a lapok gypaju árjegyzései. Ezek az árjegyzések a régiekhez képest felettébb alacsonyan állanak. S a mely mértékben csökkennek, olyan mértékben csökken a juhok száma is. Híjába, nem érdemes tartani! Ezt mondják a gazdák s a juhok bánják meg.

Egy darabig még csak ment a dolog valahogy az alacsony gypajuár mellett is, mert a francziák felette nagy kedvelői az ür-kotletnek s ezen a révén kifizette magát a birkabiztalmás. Amde ennek is vége lett, mert Algírban nagyon fellendült a juh-tenyésztés s a francia azóta inkább saját gyarmataiból szerzi be a kotletnek valót, mint tőlünk.

Szóval bekövetkezett a birkák alkonya. A mezők élénkségének mindenesetre hátrányára, de öröme a szántóvető gazdáknak, a kiknek vetéseiben annyi kárt, pocsékot tettek volt egykor a bitangolásra mindig rendkívüli mód hajlandó juhászok.

Egy legelésző birkanyájról igen szépen sikerült fényképfelvételt mutatunk most be, melyet szinte valami kitűnő festmény másolatának lehetne gon-

ból készült zsebkendő a XV. századból való. Értékét a hozzáértők 15 ezer koronára becsülik.

* Két uralkodó van Európában, a kik semmiféle szeszest italt nem isznak: Abdul Hamud szultán és Vilma hollandi királyné.

* Kétszáz postagalambot tartanak átlag minden német várban a katonai kincstár költségén.

* A Blasse-Manteau-utcai párisi nagy zálogház épületében naponta 7—8 ezer ember fordul meg. A zálogtárgyak elhelyezésére szolgáló boltzatok és termek egymás mellé fektetve öt mérföld hosszú területet foglalnának el.

* Az angol kormány különféle hivatalaiban s irodáiban naponta két ezer tonna (20 ezer mázsa) papíros fogy el.

* Amerikai milliomas nők Európában. Most, hogy Suffolk gróf a milliárdos Leiter amerikai gabonaüzér második leányát elvette, az Amerikából Angliába került milliomas nők száma 25-re szaporodott, kik közepes számítás szerint két milliárd koronát kaptak hozományul.

* Londonban évenként átlag 12 millió czilinderkalapot adnak el.

* A világ legnagyobb állatkertje Kopenhágában van. Ennek kiterjedése mintegy háromezer hold.

MOLNÁR VIKTOR,

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM
ÚJ ÁLLAMTITKÁRA.

A vallás- és közoktatásiügyi miniszteriumban már rég érezhetővé vált egy adminisztratív államtitkári állás szervezésének szüksége, mert a politikai államtitkárt annyira elfoglalta a parlament s a politika, hogy nem láthatta el kellően az adminisztráció egységese vezetését. Ezért már Wlassics Gyula elhatározta egy ily állás szervezését, de a terv a politikai viszonyok miatt éveken át halasztás szenvedett. Hogy a helyzetet némileg segítsen, Wlassics megbízta az államtitkári teendők egy részének vezetésével Molnár Viktor miniszteri tanácsost, a kit az új államtitkári állás betöltésére kiszemelt. Molnár e szélesebb hatáskörében meghagyta Berzeviczy Albert, s az új miniszter, Lukács György is. Most azonban, miután Zsilinszky Mihály lemondásával a miniszterium államtitkár nélkül maradt, az adminisztratív államtitkári állás szervezése és betöltése égető szükségé vált, hogy az ügyek fennakadást ne szenvedjenek. Ez állapotokon óhajtott segíteni a király, midőn most Molnár Viktort kinevezte a vallás- és közoktatásiügyi miniszterium adminisztratív államtitkárává.

Ez a kinevezés, mely tehát egy régebbi idő óta megvolt helyzetet rendezett, általános meglepetést keltett, mert mindenki, a ki a miniszteriummal érintkezésben van, jól tudja, hogy Molnár Viktor kiváló mértékben rendelkezik azokkal a tulajdonságokkal, melyek ily fontos és felelősségteljes állás betöltésére képesítettek.

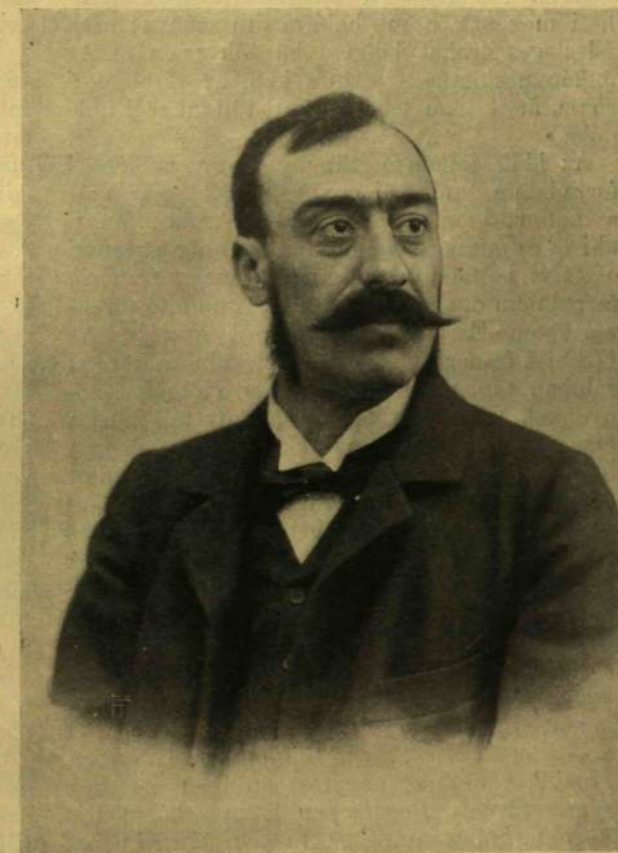
A maga erejéből jutott fel ez előkelő polczra; mint egyszerű csángó-vidéki evangélikus pap fia született 1859-ben Brassóban. Kolozsvárt és Budapesten befejezte jogi tanulmányait, hosszabb külföldi tanulmányút után 1882-ben lépett be, Trefort minisztersége alatt, a vallás- és közoktatási miniszteriumba. Csakhamar kedvelt embere lett Trefortnak, a ki maga mellé vette az előző ügyosztályba, a rendes hivatali teendőkhöz kívül cikkekkel íratott veles különböző napi kérdésekről a lapokba s meleg érdeklődésével, méltányló figyelemmel és széleskörű műveltségével nagy hatással volt a fiatal tisztviselő szellemi fejlődésére. Molnár Viktor Trefort halála után is megmaradt az előző ügyosztályban, a melyben 1892-ben titkár lett, 1895-ben osztálytanácsosi címmel és jelleggel ruházottat fel, 1896-ban valóságos osztálytanácsossá, 1898-ban címzetes, 1901-ben pedig valóságos miniszteri tanácsossá nevezett ki.

A király 1897-ben a vaskorona-rend III. osztályával tüntette ki. Az előző ügyosztályban töltött hosszú szolgálata kiválóan alkalmassá tette az államtitkári teendők végzésére, mert ez ügyosztályban futnak össze a miniszterium összes fontosabb ügyei s így Molnár Viktornak módjában volt mindezen nagyon sokféle s különböző természetű kérdésekkel megismerkedni, azok előzményeiről és vonatkozásairól tájékozódni, szóval az egész miniszterium ügyköréről áttekintést nyerni. E mellett tudományosan és irodalmilag is foglalkozott egyes fontosabb közoktatásiügyi kérdésekkel s ezekről irt tanulmányait, önálló munkáit a szakkörök általános figyelmébe fogadta. Ezenkívül nagyszámú politikai, kritikai, közgazdasági, egészségügyi, történeti és egyházi politikai cikket is irt a lapokba.

A széles körű és sok felelősséggel járó hivatali munka nem merítette ki Molnár Viktort ritka munkaerejét. Ráért e mellett szülő-vidéke, különösen a brassói megyei állami népiskola, is foglalkozni. Több brassói megyei állami népiskola, a hétfalusi polgári fiu- és leányiskola s más

az ottani magyarság megerősítése érdekében tett köznevelődési intézkedések köszönhetik neki létesülését. Foglalkozott az evangélikus egyházi ügyekkel is, világi felügyelője volt előbb a hosszufalusi gyülekezetnek, majd 1897 óta a brassói magyar esperességnek s elnöke az egyházmegyei gyámintézetnek. Szülő vidéke iránti szeretete is arra a tulajdonságára vall, melyet tapasztalhatott mindenki, a ki vele közelebbi összeköttetésbe jutott: hogy a sok évi hivatali szolgálat nem tette rideg bürokratává, épen hagyta benne a humanisztikus érzéseket. Évek óta nagy befolyása volt a miniszterium legfőbb s fontos köz- és magán érdekeket érintő ügyeire, s ő e befolyást mindig a közügy érdekében használta. A szegény kérelmező falusi tanító ép oly nyájas és jóindulatú meghallgatásra talált nála, mint a mily szigorúan ügyelt arra, hogy a közérdek magán-befolyások érvényesülése által ne szenvedjen.

Nagyszabású és már ma is jelentékeny hatású alkotása az Uránia-színház és tudományos egyesület, mely első sorban neki köszönheti nemcsak megalapítását, hanem felvirágzását is. Nagy nehézségek közt, sok fáradsággal

Erdélyi fényképe után.

MOLNÁR VIKTOR.

szervezte a színházat fentartó részvénytársaságot s mikor a színház létesült, tekintélyével s fáradságával megszilárdította a bizalmat az eleinte sokfelől kétkedéssel fogadott vállalat iránt. Míg külföldön, Berlinben, Bécsben az ily intézetek tetemes állami segítségével jöttek létre, Molnár Viktor buzgósa révén a budapesti Uránia-színház teljesen társadalmi úton alakult meg s a maga erejéből működik. Nagy munkát kellett itt végezni; irókat nevelni az intézetnek, közönséget teremteni számára, költséges fényképezési műtermet berendezni. Eleinte sok küzdelme volt a közönség részvétlenségével, megfelelő darabok és berendezés hiányával, — most már néhány év alatt a színház virágzó művelődési intézményre fejlődött, jó s legnagyobb részben eredeti műsorral és képekkel, látogatott nézőtérrel. E mellett megalakult, mint a színház rokoncélú társintézménye, az Uránia tudományos egyesület, mely egyike az ismeretek terjesztésében nagy hatással működő egyesületeinknek, annyival is inkább, mert olyan körök is bevon a nemzeti művelődés ismeretébe, melyeket a többi ismeretterjesztő intézmények elhanyagoltak, vagy meg sem közelíthettek: a falusi népet. Az egyesület ugyanis vetítő készülékeket küld szét az egész országra, képekkel, kész felolvasásokkal, a melyek segítségével a falusi nép vezetői, tanítók, papok érdekes és újonságokkal is hatásos előadásokat tarthat-

nak, költség és különösebb fáradság nélkül. Csoportonként az ismeretek 12 ágát foglalják össze e felolvasások, mindegyik körből tizenkettő, összesen tehát 144, még pedig nemcsak elméleti, hanem a mindennapi életben is szükséges gyakorlati ismereteket: a magyar történelmet, irodalmat, földrajzot, a természettudományokon kívül az iparágak ismertetését, a mezőgazdaságot, állattenyésztést, egészségügyet, stb. A felolvasások nagy része már kézen van, a többi is hamar elkészül. Két év óta már mintegy 40 községben, összesen körülbelül 20,000 ember számára tartottak ily előadásokat, nemcsak magyar, hanem tót, román, szerb és csángó vidéken is, a főzél mellett a hazához való ragaszkodást is építeni igyekezve az idegen ajku lakosságban. Az egyesület ez irányú munkássága már az ország határain túl is figyelmet keltett s többfelé készülődnek utánzására. A miveltebb községek számára az egyesület az «Uránia» című ismeretterjesztő folyóiratot adja ki, melynél Molnár Viktor mint főszerkesztő működik közre.

E több irányban is gazdag eredményű tevékenység nem emésztette fel Molnár Viktornak sem erejét, sem munkakéjét; államtitkári állását java erejében foglalja el, hogy vezérszerepet vihessen mindazon nagy kulturális reformokban, melyek a közoktatásiügyi miniszteriumra várnak s melyekre a politikai állapotok oly nehezen várt elsimulása után remélhetőleg rájuk fog kerülni a sor.

AZ OROSZORSZÁGI ESEMÉNYEK NÉHÁNY SZEREPLŐJE.

Az orosz és japán békeküldöttek találkozásának előkészületei s az oroszországi belső zavarok pillanatnyi elcsöndesedése közepette érkezett Moszkvából egy újabb merénylet híre, a melynek áldozata Suvalov gróf moszkvai rendőrőrnök. A merénylet, melyet az alatt hajtott végre egy Kulikovszki nevű volt tanító, a míg Suvalov a rá várakozó 60—70 embertől kérényeket vett át, nagyon megdöbbentette a czárt, nemcsak azért, mert az áldozat kedvelt embere volt, hanem azért is, mert a czár ép most készült székelyét Moszkvába áttenni. Suvalov Péter gróf még alig negyven éves ember volt s fia az egykori berlini nagykövetség, Suvalov Pál grófnak. Mint nagy vagyon ura, előkelő szerepet játszott az orosz főúri körökben. Felesége Voronzov-Daskov grófnak, a kaukázusi alkirálynak leánya, nővére Demidov bécsi orosz nagykövetségi titkárnak a neje. Régebben a szintén Moszkvában merénylet áldozatává lett Szergiusz nagyherceg oldalán szolgált, mint hadser-

géd, később odesszai rendőrőrnök lett s egy évvel ezelőtt került Moszkvába rendőrőrnöknek. Személyes tulajdonságai miatt általánosan népszerű volt s ezért valószínűnek látszik, hogy a merényletnek nem a személyes elleni gyűlölet a forrása, hanem a forradalmárok meg akarták mutatni, hogy ők nem a személyek, hanem a rendszer ellen küzdenek.

A kelet-ázsiai orosz hajóhad végpusztulása s a Fekete-tengeri hadihajókon kitört súlyos zavarok egyaránt szükségessé tették a haditengerészet újjászervezését. Erre a feladatra a czár Birilev altengernagyot szemelte ki, a kit az államtanácsba meghívott Avellan tengernagy helyébe kinevezett természeti miniszternek. Birilev nem régt tört vissza Vladivostokból, a hol a kikötő-erősítési munkák fölött tartott szemlélt. Eddigél Kronstadt s a balti tengeri kikötők parancsnoka volt s utóbbi időkben sokat emlegették napirancsai miatt, melyekben kiméletlen hangon róta meg a tisztjeit a kronstadti és libaui matrózok fegyelmeztlensége miatt. Kinevezésekor a czár kéziratos intézett hozzá, melyben lelkére kőti a haditengerészet újjászervezését s a katonai rend és fegyelem helyreállítását.

Új hadügyminisztert is nevezett ki a czár Rediger Feodorovics Sándor tábornok személyében s melléje honvédelmi tanácsost nevezett ki. Rediger tábornok egyike az orosz hadsereg

RÜDIGER HADÜGYMINISZTER.

BIRLEV TENGHERÉSZETI MINISZTER.

SUVALOV MOSZKVAI RENDŐRFŐNÖK.

WITTE, AZ ÚJ BÉKEKÖVET.

AZ OROSZORSZÁGI ESEMÉNYEK NÉHÁNY SZEREPLŐJE.

tekintélyesebb és népszerűbb tábornokainak; szorgalmas művelője a katonai irodalomnak és sokat tartanak hadi tudományáról. Hogy sikerül-e a nehéz körülmények közt jelentősebb eredményeket elérnie, azt természetesen csak a következők fogják megmutatni.

A békekövetek személyében is változás esett, a mennyiben Muraviev gróf római nagykövet helyett a czár a legutóbbi napokban egyik sokat emlegetett államférfiát, *Witte* volt pénzügyminisztert s a minisztertanács elnökét nevezte ki egyik békekövetnek. Ezt az elhatározását általában a bekére való komoly szándék jelének tekintik, mert *Witte* mint a békepárt egyik főembere ismeretes, a ki állítólag annak idején óva intette a czárt a háború megkezdésétől.

AZ OROSZ ZEMSTVÓK.

Az Oroszországban egymást rohamosan követő események szemlélője kevés bepillantást nyerhetett eddig azoknak a végzetes erőknél, melyek ma már az örvény szélére ragadták a czárok nagy birodalmát. Eddig csak az anarchizmus aknáit láttuk a társadalmi rend ellen szegődni, s részvétünk sokszor a trón mellé állott abban a szörnyű harcban, melyet a felforgatás dühe indított a jog és törvény uralma ellen; ma azonban egy új történelmi és nemzeti átalakulás nagy fordulópontja áll előttünk, melyre maga a korszellem nyomja rá a jogság pecsétjét.

Mások voltak az orosz forradalmi rázkódások a felváltó száz év folyamán s más alakban jelentkeznek azok ma. Oroszország politikai életét a legközelebbi múlt évek alatt közelről és részletesen kell ismernünk, hogy fölismerjük a különbséget a jelenlegi helyzet és a múlt hasonló mozgalmak között.

Abban megegyeznek mindezek a válságok, hogy az 1820—25. évekbeli nagy *dekabrista* mozgalom óta, melyet csaknem kizárólag katonák csináltak, Oroszország minden forradalmi törekvésében részt vett a katonaság is. Ott látjuk őket mindenütt, épen mint ma, a hol az emberi felvilágosodásért és a birodalom politikai felszabadításáért harcoltak. Legnevezetesebb szereplőik volt az 1879—84-diki *«Narodnaja Volja»* mozgalomban, a midőn (1882—83-ban) Degojev árulása folytán közel 600. minden fegyvernembeli tisztet tartóztattak le, mert egy titkos egyesület tagjai voltak. A legnevezetesebb orosz forradalmárok is, mint *Krapotkin* herceg, *Stepnyák*, stb. tiszték voltak.

A jelenlegi zavarok szításában szintén föl lehet ismerni a katonai forradalmi szervezet kezét, mely évek óta titkos proklamációkkal árasztotta el a hadsereget, a kaszárnyákat, a katonai iskolákat s csak nemrég is a szentpétervári tüzérekadémia két növendéke, *Vasziliev* és *Grigorjev* tiszterestek, továbbá számos katonai tisztviselő letartóztatását vonta maga után. A proklamációk egyike, melyet az *«Iskra»* nevű orosz forradalmár lap közölt, egyebek közt így szól:

«Bajtársak! A hadsereg, mely hús a nép húsból, esont a nép csontjából, nem lehet ide-

gen a néptől és érdekeitől. Helye nem azok közt van, kik a láncokat kovácsolják, hanem a kik széttörik. A néppel egyesült hadsereg gyökerestől fogja kitépni az igazságtalanságot s meg fogja találni boldogulása útját. Közreműködésük szükséges, de ellenállások nem mentheti meg azt, a mi halálra van szánva; csak felesleges sirokat áshat a küzdők számára. Az önkényuralomk vesznie kell, ez történelmi sorsa, mert nem lehet új bort tölteni régi hordóba.»

Az idők jellemző tünete, hogy az orosz forradalom működő erői között ma már a katonaságon, a szociáldemokrata-, anarchista és munkáselelem kívül egy oly történelmi osztályt is találunk, a mely a nagy francia forradalom óta nem vett részt állambontó törekvésekben. Ez az orosz nemzeti osztály. Az 1789-iki francia forradalom társadalmi keretei valóban többé nem vágnak össze a mai viszonyokkal. Nem a harmadik rend követeli most a maga elismerését, mint akkor, hanem épen a harmadik rend győzelmé révén felalakodott elnyomó bürokrácia ellen fognak kezét Oroszországban mindazok, kik benne történelmi erőket képviselnek. Nem jellemző-e, hogy mindazok között, kik 25 év óta a hivatalos Oroszországban a hatalom eszközeit tartották kezökben, a *Bungák*, *Visnegrovcsyjak*, *Witték*, *Kokovcsyevék*, *Delianovok*, *Bogolyepovok*, *Vannovcsykyek*, *Zengerek*, *Ostrovcsyjak*, *Plevék*, stb. sorai között alig akad egy-két oly történelmi név, mint a *Tolstojok*, *Mirszkijek*, *Sipjaginok*, *Goremejkinek*? A többiek nagyrészen igen alacsony származásúak. *Bogolyepov* katona fiából lett közoktatásügyi miniszter, *Visnegradcsyjak* pénzügyminiszter sekrestyés fia volt, *Zenger*, *Plevhe* kis hivatalnok, *Ostrovcsyjak* szatócs. Ellenben Oroszország igazi értelmisége s történelmi nemessége a *zemsztvók* táborában harszol ma a korszerű reformokért.

Mi ez a *zemsztvo*? A nagy közönség legfeljebb felületesen hallott e nevezetes intézményről.

A *zemsztvók* intézménye 1814-től keltezhető. *I. Miklós* czár politikája megbukván Szebasztopolnál, utódja, *II. Sándor* czár kénytelen volt a reformok útjára lépni. A jobbágság eltörlésének volt természetes következménye a *zemsztvók* életbeléptetése, mint olyan önkormányzati szervek, melyek a helyhatósági kormányzat feladatainak intézésére voltak törvény által hivatva. *II. Sándor* czár ugyanis már 1860 márczius 25-én, párhuzamosan a jobbágság felszabadítása művelés, elrendelte egy közigazgatási reformtervezet kidolgozását, melynek elkészítését egy bizottságra ruházták, a melynek élén a szabadelvű *Miljutin*, s a hirhét renegát belügyminiszter, *Valujev* álltak.

A *zemsztvók* tervezete 1862 márczius 15-én került első ízben a minisztertanács elé, melynek elnöke *Konstantin Nikolajevics* nagyherceg volt. Ugyanazon év júliusában már a javaslat alapelvei elnyerték a legfelsőbb hozzájárulást. Következő év májusában a javaslat megkapta végleges szövegezését s 1864 január 1-én életbe is lépett, mint az úgynevezett *zemsztvótörvény*. Egy császári ukáz léptette életbe harminczhárom kormányzóságban, azonkívül a belügyminiszter utasított, hogy tanulmá-

nyozza az életbeléptetés módozatait az *archangelszki*, *asztrakháni* és *besszarábiai* kormányzóságban s a nyugat kilencz kormányzóságában is. 1865-től 1876-ig a *zemsztvók*at európai Oroszország 34 kormányzóságában léptették életbe, továbbá a doni kozákoknál, a kiknél azonban már 1882-ben újra eltörölték.

Az ukáz indokolása kiemelte, hogy a törvény célja az orosz népek az önkormányzati intézmények fokozatos fejlesztését biztosítani. Amde a kormány ebben nem volt őszinte, mert bizonyos ügyekre szorítva csak a *zemsztvók* hatáskörét, ezzel az áldatlan surlódások egész sorát teremtette meg. Így kivette a *zemsztvók* illetékessége alól az állami feladatoknak tekintett közegészségügyet és közoktatásügyet is, ezekben minden kezdeményezési jogot megtagadva tőlük, s féltékenyen nézte, midőn a *zemsztvók* ennek daczára, támaszkodva az iskolák fenntartásához való pénzbeli hozzájárulásokra, iskolákat, szemináriumokat kezdtek építeni. Ismételen hangzottak fel tiltakozások a *zemsztvók* ezen ügynevezett túlkapásai ellen, a mi csak a reakció malmára hajtotta a vizet, miután akadtak sokan, a kik ebből az alkalomból mindjárt készen álltak a *zemsztvók*at az ellenzéki szellem fészkeinek kiáltani ki s olybá tüntetni fel, mint a melyek összeférhetetlenek a czári autokráciával. A meggyilkolt *Plevhe* végre halálos csapást készült mérni épen ezért a *zemsztvók*ra s hogy célját el nem érhetne, ebben csak halála akadályozta meg.

II. Sándor czár kétségkívül meggyőződése és dinasztiaja jól felgött érdeke vezette, mikor szakítani akart az autokratikus rendszerrel s a befés haladást tűzte ki programmjául. Szerencsétlenségre a lengyel forradalom hamar letértette erről az útról. Különbösen is az 1861-iki nagy reform csak félig oldotta meg a jogegyenlőség kérdését. A *zemsztvók* fölállítására nem orvosolhatta azokat a bajokat, melyeket a *Mir*-rendszer meghagyása okozott. Ez a rendszer, mely az orosz paraszot egy kommunisztikus közös és kötött községi birtokhoz láncolta le, bármennyire tetszett is a régi intézmények bálmulóinak, nem biztosíthatta a parasztság egyéni boldogulását. Belátta azt *Witte* miniszter is, hogy nagy hiba volt a felszabadított jobbágság nem adni több függetlenséget.

A lengyelekkel szemben követett politika tekintetében sem helyezkedett *II. Sándor* czár kormánya a merev tagadás álláspontjára, sőt azt lehet mondani, hogy *Gorcsakov* fontos engedményekre lett volna hajlandó a lengyel kérdésben is. Ebben — ma már tudjuk — *Bismarck* volt a legnagyobb akadály, a ki maga bevallja, hogy a poseni lengyelekkel való tekintettel az orosz liberálisokkal szemben mindent elkövetett, hogy Oroszországot a lengyel követelések megtagadására bírja. Mikor aztán *II. Sándor* czár, megértve végül az idők jelét, a *Loris-Melikov*-féle alkotmánytervet állott elő, akkor már késő volt, a terroristák megölték a békekövet, keresztülbűzták minden tervét.

II. Miklós czár nemrég maga is összehívatta a 34 *zemsztvók* képviselőit, hogy a birodalom jövődől politikájának nagy kérdése fölött tanácskozzanak. Már előbb, 1902-ben is összejöttek 25 kormányzóság *zemsztvóinak* küldöttei, hogy megbírálják, mi lenne a teendő a parasztság

AZ ORSZÁGOS POLGÁRI ISKOLAI TANÁREGYESÜLET EZ ÉVI IGLÓN TARTOTT X. KÖZGYŰLÉSÉN RÉSZTVEVŐ EGYESÜLETI TAGOK.

A középen ül Lád Károly elnök, tőle jobbra Rosenberg Augustza, balra Végh Mihály, Volenszky Gyula alelnök, körülöttük Gyöngyösi István, Daday István, Pálffy Boldizsár, Fábry Erzsébet, Kelemen Erzsébet, Dobó Jenő, Láng Erzsébet, Bogár Izabella, Földes Géza, Reöthy Vladimir, Wessely Jenő, Horváth Irén, Fűzi Katinka, Kálmán Artúr, Nagy Lajos, Kállányi Endre, Hamvai Ede, Patai Iza, Deák Gyula, Ball Sándor, Glósz Ferenc, Kokas Nándor, Király Károly, Hittig Gyula, Soóváry Béla, Paál Ernő, stb.

súlyos helyzetének javítása érdekében. Ennek az összejövételnek azonban nem volt hivatalos jellege. Önként gyűlte össze, hogy tiltakozzának az ellen, hogy a kormány az ő meghallgatásuk nélkül, külön bizottságban döntöson a mezőgazdaság életbevágó érdekei felett. Ez alkalommal öt pontból álló határozatot is hoztak, melyek arra irányultak, hogy nem elegendők a félrendszabályok, hanem az egészséges fejlődést hátráltató okokat kell eltávolítani, s ehhez mérten rendezni a paraszt-osztály jogállását, ki kell tagítani a *zemsztvók* hatáskörét s kiterjeszteni a politikai jogokat, a közoktatást, a nyilvánosságot a közügyek tárgyalásában.

E határozatokkal azonban a *zemsztvók* maguk ellen zúdították a hatalom polczára jutott *Plevhe* boszúját. Az orosz zsarnokság e vak eszköze irtó harczt indított a közszellem minden mocczanása ellen. Ez esetben is a titkos összejövétel szervezőit szigorúan megbüntette, elnökét, a moszkvai kormányzó *zemsztvójának* elnökét, a különbösen hí monarchista *Sipovot* nem engedte többé megerősíteni tisztségében, midőn arra újra megválasztották s általában valóságos üldözés alá fogta a *zemsztvók* összes képviselőit.

Az ezek miatt kitört elégtelenség idézte elő Oroszország mai katasztrófáját, mely már a legmakacsabb udvari köröket is arra a belátásra juttatta, hogy többé az eddigi rendszert folytatni nem lehet. Jellemző nyilatkozatot kolportálnak ennek megerősítésére. A nyilatkozat az anyaczárné, a kit általában úgy tekintenek, mint az udvari kamarilla fejét, a kinek mérhetetlen hűségű és hatalomvágya sodorta bele Oroszországot a mandzsuriai kalandba is. Dániából visszatérve, — mondják, — nem titkolta tovább ő sem, hogy szabadelvű reformok nélkül jár elvesztett. «Igen, — így kiáltott fel, — a reformok föltétlenül szükségesek; egy újabb *Plevhe* többé nem lehetséges, ez az ember örül (durák) volt!»

HORTOBÁGYI KÉPEK.

A Hortobágy sem az már, a mi régen volt, az idők változása nagyon meglátszik rajta: vasút szeli át hatalmas területét s az eke is elhódított tőle néhány ezer holdat. De azért most is felséges szépségű pusztá még, a melyen szinte őseredetű állapotában megmaradt a magyar pásztor-élet.

Olyan a csikós-tanya, a hozzá tartozó «vasaló»-val, mint régen volt, bár a mint fényképfelvételünkön látszik; nehány fa is van már a környékén, a mi ellenkezik az ősi hagyományokkal. Mert — csodálatos, de úgy van, — az alföldi magyar ember ez előtt csak a szőlőkertben, vagy udvarában szerette a fát, de mástutt meg nem tűrte. S ime most már még a Hortobágyon is ültet.

A régi módi ekhós-szekér is meg-megjelen meg a Hortobágyon. Más vidékiek előtt szokatlak, különös alkotmány: a szekérolalra négy láb van erősítve, azon gyékényfedő kifeszítve. Ez az «ekhó», melynek kettős haszna van: eső ellen véd, forró nyári időben pedig árnyékot tart.

A délibáb tündére se lett hűtelen régi szerelméhez, a Hortobágyhoz. Szép, csendes, meleg nyári napokon meglátogatja s úzi csodás játékaikat. Néha pompás palotákat mutat a szemlélőnek, pedig csak valami ócska pásztor-kunyhót tükröztet, máskor meg végtelen tengerre változtatja az egész pusztaságot. S e tekintetben nem is olyan nagyon csalóka, mert csakugyan vannak a Hortobágyon egész tengerek, t. i. esős időben. Ilyenkor meglátnak a szíkes laposok vízzel, némelyiknek szélét-hoszárt alig lehet belátni, hullámoknak, fodrozódnak s a ki az orosz-japán háborút sokat olvasgatja, szintúgy várja, hogy mikor tűnik már fel a ringó hullámokon valami hajó? De bizony nem tűnik, még csak csónak sem. Mert hát a hatalmas tenger víze alig ér bokán felül s a bele inni, hűsölni járó lovaknak is csak a patáját nedvesíti meg.

De ha csónak, hajó nincs, annál több van vadlúd, vadruca, gojzer, bibicz, szélkiáltó. Ezernyi számban lepik ezek el a vizet; csodálatos módra mindjárt odasereglenek, mihelyt a lapos megteklik. Van aztán gágogás, hápogás, füttyöl a gojzer, szélkiáltó, jujgat a bibicz. Roppant lármát csapnak, seregesen szállongnak, csapongnak, mintha sietnének kihasználni a jelent, mintha jól tudnák, hogy nem soká tart a dicsőség.

Mert ha százra fordul az időjárás, egy pár hét múlva már nyoma sincs a viznek s a ringó hullámok helyén fehér, száraz szik csillog; egyhangúságát csak néha zavarja egy-egy száraz ballangó, a melyet nagy sebesen kerget rajta keresztül a sivataggá lett pusztá forró szele.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Gróf Kún István hátrahagyott költeményei. Az Erdélyi Irodalmi Társaság, mely e kötet verset kiadta, ezzel egy sokat szenvedett, kalandos és sok tekintetben szerencsétlen pályájú ember emlékeztetését áldozott. Gróf Kún István (1842—1904) előkelő erdélyi főúri család fia, a nagynevű Kún Kocsárd öregegyéb. Mint fiatal embert egy Gräfenbergen megismert spanyol leány iránti szerelme Peruba vitte, de a leány mégse lehetett az övé s a fiatal gróf sok hányattatás után hazatért. Kétszer is megnősült s mindkét házassága szerencsétlen volt, válással végződött; bár szeretett gazdálkodni, ebben sem volt több szerencsége, mint a szerelmeben. Szegényen halt meg; utolsó napjait első neje enyhítette, a ki halálos betegsége hírére visszatért mellé. Életének legállandóbb kísérője a költészet muzsája.

Emlékezés.

Hálásan gondolok reád,
Te multból megmaradt virág!
Hisz akkor nyíltam meg nekem,
Mikor kietlen béréken —
Lelkemben hordva száz sebet,
Vész és vihar vert engemet...
Az ég sújtó villámai
Felfogták szivem szirmaid;
Csüggedt szivem vérző sebet
Harmattal, könyvel ontózd;
Hajnalt derítő mosolyod
Elűzött felhőt, bánatot,
S mire begyógyult sok sebem,
Te nyíltál, első szerelmem.

Hullámok.

Boszusan zúg a tenger árja,
Feltűnően had habra kél;
— Hullámit le s feldobálja,
A matróz mégis útra kél.

Remény között az óceánon
Hajók hasfáják a habot,
— Én is talán a jobbát várom,
Én is merész hajós vagyok.

Óh, a hajós a tengerekre
Ha száll, vagonot, kincset keres,
S bár a vihar hányta, vetette,
Az úttól nem riasztja ez.

Gyakran megtört, kőly reményem
Ne csüggedj, im új pálya int:
A múzsa most kitarva vélem,
Nem lesz kaczer szíreim megint.

EKHÓS SZEKÉR.

Zúg hát felettem, élet árja,
Ébredj szívemben fergeteg!
A költő álmát feltalálja,
Ha fájdalom vér is reája,
S bár sebzett szíve nem heged.

Gróf Zichy Jenő harmadik ázsiai utazása, III. és IV. kötet. Ez a most megjelent két kötet a harmadik expedíció alkalmával orosz területen végzett régészeti tanulmányokról számol be s kimutatja azon nagy hasznosságát, vagy teljes azonosságát, mely az oroszországi kurgánok egy részében talált tárgyak és a magyarországi honfoglalás kori leletek közt fenn áll. A nagyszámú, néha igen jó karban fennmaradt orosz leletek rendkívül becses adalékok szolgáltatnak őseink életmódjára és sok olyasmit megmagyaráznak, a mi eddig rejtve volt a tudomány előtt. Gróf Zichy Jenő utazásai alkalmával tudva levőleg több szaktudós kísérte, köztük Pósta Béla, a ki a régészeti kutatásokat végezte s körülbelül egy évre terjedő megfeszített munka után valóban meglepő eredményt ért el, a mi a mostani két kötetben kerül nyilvánosság elé, még pedig párhuzamosan magyar és német szöveggel. Nagybani emeli a tartalom érdekes voltát a sok szép kivitelű ábra számszerint 340. A diszes kiállítású kötetek, melyek II. Miklós császárnak vannak ajánlva, Hornyánszky Viktor könyvnyomdájában jelennek meg.

Jelentés a Magyar Nemzeti Múzeum 1904. évi állapotáról. Közé teszi a Múzeum igazgatósága. Örömmel láthatjuk a terjedelmes kimutatásból, hogy a Nemzeti Múzeum hatalmas fejlődése, a múlt 1904. évben is minden irányban nagy lépésekben haladt elő. A gyűjtemények részint ajándékozás, részint vétel által igen tetemes mértékben gyarapodtak úgy, hogy egy új múzeum építése mindinkább égető szükségé válik. A gyarapodással lépést tart a közönség érdeklődésének növekedése is s míg például az 1874-ik évben csak 150,000 volt a látogatók száma, már tavaly mintegy hatodfélszáz ezren keresték fel a különböző osztályokat. A jelentés többi részében a kongresszusi és tanulmányutakra kiküldött múzeumi tisztviselők sok érdekes tartalmú jelentéseit olvassuk, valamint kimutatást a Múzeum nagy népszerűségnek örvendő ismeretterjesztő előadásairól.

A kegyelet, mint jótékonyosság című füzét jelent meg, mely azt fejtegeti, hogy mily hiba a fényűzéssel járó temetkezés, mely néha egész kis vagyont emészt fel. Mennyivel helyesebb volna, ha a temetések egyszerűbbek lennének, az így megmaradt költséget pedig valami jótékony alapítványra szánják.

„Az ember tragédiája, mint az egyén tragédiája.” Bodor Aladár e cím alatt ötven lapra terjedő tanulmányt adott ki, melyben Madách nagy művét figyelemre méltó új szempont alapján tárgyalja. Ha fejtegetéseivel nem értünk is mindenben egyet, el kell ismerni, hogy alapos képzettséggel és komoly gondolkodással van írva s megérdemli az irodalom iránt érdeklődők figyelmét.

Egy híres Rubens-kép megtalálása. A műtörténet jól tudja, hogy Rubens lefestette Merész Károly arcképét, 1635-ben Van Eyck eredeti képe után. Midőn 1640-ben meghalt, hátrahagyott tárgyai közt a festmény a 96-dik szám alatt szerepelt, de aztán nyoma veszett és 1641 óta egyetlen katalógusban sem fordult elő. Most Londonból jött a hír, hogy a kétszázhatvanégy esztendő előtt eltűnt képet ott felfalálták. Rooses antwerpeni művész

CSIKÓS TANYA.

azonnal fölismerete. Rubens 1635-ben Ferdinánd bibornok főhercegnek bevonulása alkalmával festette és egy-két esztendő múlva IV. Fülöp spanyol király birtokába jutott, a honnan Napoleonnak valamelyik győzelmes hadvezére Madridból Párisba küldhette, onnan Napoleón bukása után Londonba került, a hol mostanáig rejtvegették. A kép Merész Károlyt páncezálban és himzett ruhában ábrázolja.

A Ludovika-Akadémia számára Stetka Gyula megfestette Nyíri Sándor volt honvédelmi miniszter életnagyságu arcképét. Nyíri hosszabb ideig parancsnoka volt a Ludovika-Akadémiának, s arcképét báró Fejérváry Géza képe mellé helyezik el a díszteremben ez év őszén ünnepélyesen.

MI UJSÁG?

A királyi család együtt. A király hetvenötödik születése napja alkalmából augusztus 18-ikán Ischlben az uralkodóház összes tagjai összegyűltek. Mária Valéria főhercegnő esküvője óta, — tehát már tizenöt éve, — teljes számban nem volt együtt az uralkodó család. Károly főherceg, Ottó főherceg idősebb fia, augusztus 17-ikén tölti be 18-adik esztendőjét és azon a napon a király Ischlben udvari szokás szerint nagykorúnak fogja nyilvánítani. A főherceg azon a napon megkapja az aranygyapjas-rendjét.

Bem tábornok emlékére. Szeptember 16-ikán száz éve lesz, hogy Bem József, a magyar és lengyel szabadságharcz vitéz hadvezére született Tar-novban. E nap kegyeletes megünneplésére már is előkészületek történnek. A budapesti lengyel egyetemi ifjúság ez alkalommal megteszi az első lépést arra, hogy a két testvérnemzet szabadsághősének emlékét Budapesten is szobor hirdesse. E célra a Royal-fogadóban szeptember 16-ikán hangversenyt rendeznek gróf Szapáry Pálné szül. Przedzińska Mária Ludovika grófnő védnöksége alatt, Olszka Vanda kiváló fiatal lengyel énekesnő közreműködésével.

LOVAK A TOCSOGÓBAN.

HORTOBÁGYI KÉPEK.

Kossuth-szobor Zemplénben. Zemplénmegye közönsége Sátoraljaújhelyen szobrot emel Kossuth Lajosnak. A pályázat föltételei szerint a szoborban a szabadságharcz valamelyik mozzanatával kapcsolatosan kell megörökíteni Kossuthot, életnagyságban. A szobor gránittalapzaton álljon, melyre kiterjeszkedjék a szobor művészi kompozíciója. Az első díj nyertesé három hónap múlva köteles a bizottságnak bemutatni az egyhármad nagyságban készült szobormintát. Az első díj a megbízás, a második díj ötszáz, a harmadik díj háromszáz korona. A szobor összes költsége nem terjedhet túl harmincezer koronán. A szobor megalkotója köteles a szobrot ércebe öntetni, a föllállítás költségét magára vállalni, megcsinálni a sátoraljaújhelyi Széchenyi-tér rendezésének tervét, a hol az emléket fölláttják, végül el kell még készítenie a Kossuth monoki szülőházára kerülő emléktábla tervét. A szobornak hat hónap alatt kell elkészülnie.

Kossuth Ferencz Herkules-fürdőbe utazott, s ott fogja tölteni a nyár nagy részét. Kossuth Lajos Tódor, ki több napot Budapesten töltött, július 18-ikán Csehországon keresztül Berlinbe ment s onnan Németország egyéb városába utazik. A németországi körút után Milanóba fog menni, onnan szeptember folyamán ismét Budapestre jön.

Gromon államtitkár nyugalomban. A hivatalos lap június 20-ikán közölte, hogy: „vajszkai és bognyáni Gromon Dezső honvédelmi államtitkárnak saját kérelmére történt nyugalmába vonulásakor a király megengedte, hogy neki ez alkalomból a véd-erő és nevezetesen a honvédség, népfelkelés és csendőrség intézménye körül több mint husz éven át államtitkári minőségében mindenkor egész odaadással teljesített kiváló, hí és sikeres szolgálatait a legfelsőbb teljes elismerés tüdud adassék”. Gromon Dezső, a ki most hatvanhét esztendő, hosszú közpályára fáradsalmait cseréli föl a nyugalommal. A kiegyezés után mindjárt képviselő lett s azóta — bácsmegegyi főispánságát leszámítva — szakadatlanul tagja volt a magyar képviselőháznak, közel husz

esztendeje pedig államtitkárja a honvédelmi miniszteriumnak.

Molnár Viktor államtitkár üdvözlése. A közoktatásügyi miniszterium új államtitkárát, Molnár Viktort július 18-ikán meleg üdvözlésben részesítette a miniszterium tisztis kara. Először Lukács György közoktatásügyi miniszter köszöntötte. Ezután Madách Ernánuel miniszteri tanácsos intézett a tisztviselői kar nevében üdvözlő beszédet. Molnár Viktor államtitkár válaszában a többi közt ezt mondta: „Ha nekem eddigi hivatali működésemben valami sikerült, azt semmiesetre sem tulajdonítom önmagamnak, hanem csak annak a komoly összetartásnak, a mely itt önök közt uralkodik. Akármilyen állásban voltam, annak az állásnak soha sem a tekintélyét és diszét éreztem és nem éreztettem soha másokkal sem. Épen azért meg vagyok győződve, hogy mostani állásomban is tehetek majd szolgálatokat, mert tudom, hogy önök a jövőben is mellettem lesznek és így együtt sikeresen szolgálhatjuk a magyar közművelődés ügyét. De van még egy dolog, a mely nekem erőt és bizalmat kölcsönöz, és ez az, hogy fölöttünk olyan kiváló műveltségű és lelkiismeretes ember áll, a milyen a miniszterünk.” A beszédet élénk éljenzéssel fogadták.

Rabbiválasztás Budapesten. A budapesti izr. hitközség képviselőtestülete dr. Fischer Gyula prágai (de hevesi születésű magyar) és dr. Handler Simon lugsosi rabbit választotta meg a megüresedett két rabbi-állásra. Ez a választás azonban a budapesti zsidóság egyetemének jóváhagyására szorul. Az általános szavazás július 18-ikán történt meg igen-nél és nem-nél. Több mint ezerköt száz szavazatot adtak be, s ebből alig néhány volt «nem». E szerint mind a kettőt végérvényesen megválasztották. A hitközség magyarosodását mutatja, hogy az öreg Kayserling rabbi halálával megüresedett német hitszónoki helyet nem töltötték be német hitszónokkal.

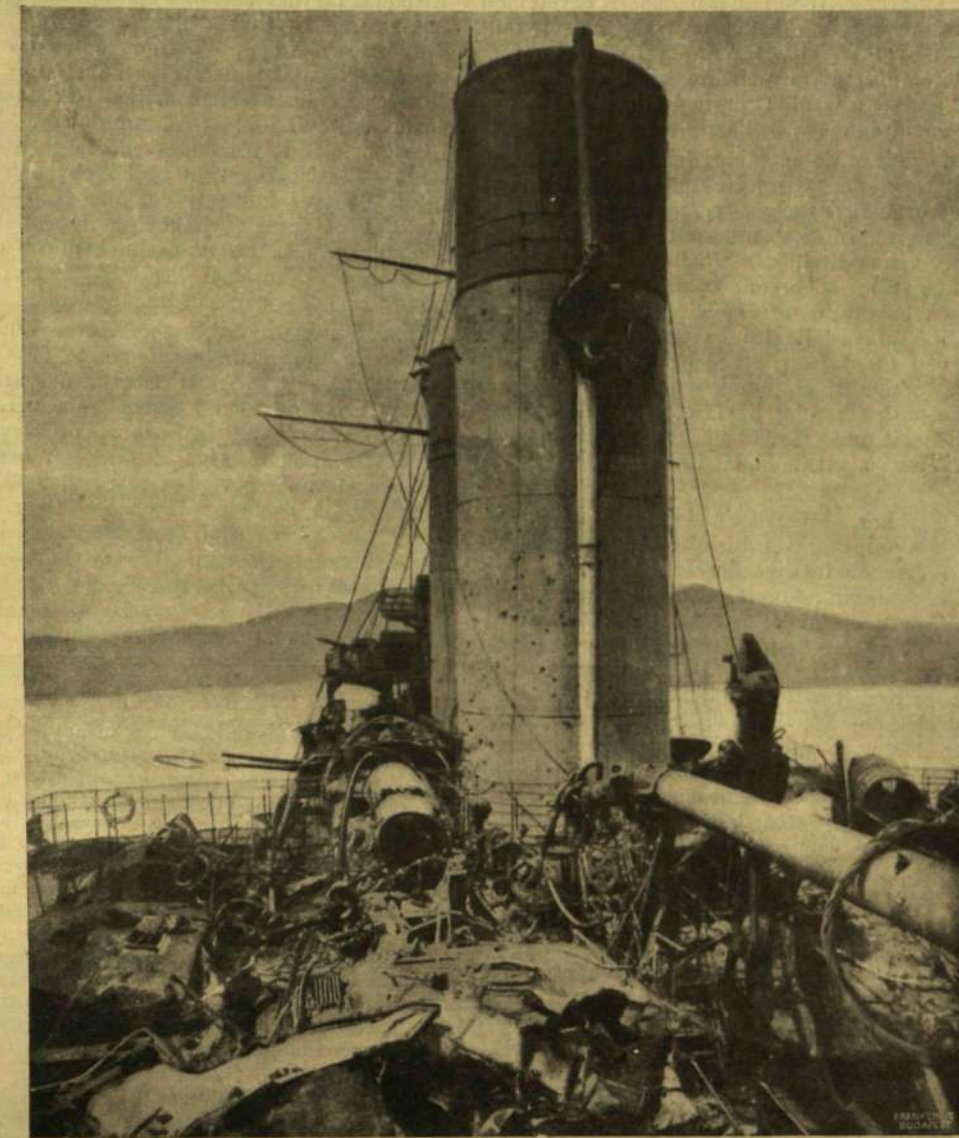
A kolozsvári új színház falai teljesen elkészültek, kész a hatalmas épület belső váza is. Nagy fénynyel tartották meg a hagyományos bokréta-ünnepet, a melyen a meghívott hatóságok képviselőin kívül megjelent a város egész közönsége. Az emelvény te-tején Czimász Gerő mondott köszöntőt mindazokra, a kik a mű megalkotásában résztvettek. Utána Szvacsina Gúza polgármester intézett beszédet a közönséghez, majd külön beszédben üdvözölte az ünnepélyen jelen volt Küry Klárát, ki Kolozsvárt kezdte művészi pályáját. Ezután az építőmunkások közt kétezerháromszáz korona jutalmat osztottak ki.

A polgári iskolai tanáregyesület közgyűléséről, melyet közelebb már említettünk, mai számunkban csoportképet közlünk, a melyen a jelenvalókat nagy része látható. A közgyűlés július 4-ikén Iglón folyt le Lad Károly egyesületi elnök vezetése alatt s a tagok nagy részvételével. Az iglói polgárság, élén Folgens Kornél polgármesterrel nagy szívesseggel fogadta a vendégeket, kik komoly és fontos ügyek megbeszélésére végezt jöttek össze. A felolvasások általános érdeklődést keltettek; Rosenberg Augusztia igazgatónő a tanárok társadalmi munkájáról értekezett, Redőhy Vladimir a magyar nyelv tanításáról a nemzeti iskolákban s a többi felolvasások is általános érdeklődést keltettek, melyekre nézve az egyesület fontos határozatokat hozott.

Új emberbaráti intézet szegény gyermekek számára. A fővárosban már évek óta gyűjt, fátad egy jótékony egyesület, hogy Budapest forró nyári levegőjéből nyáron egy pár hétre üdülmi vigye azokat a szegény gyerekeket, a kiknek szabad levegőre és mezőre van szükségük, hogy el ne szenvedjenek. Ellátják őket teljesen. Sok gyerek ezen a pár héten tudja meg, mi a játék. A nyaraló gyermekeket az iskolai év befejezése után viszik a „Szerindei gyermektelep” egyesület helyeire, a hol tanítók, tanítónők ügyelnek rájuk. A magyarországi Vörös-Kereszt egyesület segíti ezeknek a telepeknek föllépítését oly célból, hogy háború esetén itt sebesülteket és lábadozókat ápoljanak. Az idén az Erzsébet királyné nevet viselő új gyermek-házat avatták föl e napokban a Balaton partján, Lellén. Sokan mentek a fővárosból is a fölavatásra. Az épület az egyesület nevében gróf Teleki Géza elnök vette át és a Vörös-Kereszt egyesületnek ajánlotta föl azzal a kívánsággal, hogy háború célra való használatra ne kerüljön sor. A Vörös-Kereszt egyesület nevében dr. Farkas László fogadta e fölavatást. Házavattás után az ünneplő közönség Gerhardt Jolán fővárosi tanítónőnek, a telep intézőjének kalauzálása mellett meglátogatta a berendezést. A fölavatás alkalmából a Gyermektelep-Egyesület elnöksége üdvözlő táviratot küldött a királynak.

Magyar utazó föld körüli útja. Hopp Ferencz, az ismert magyar utazó, a Magyar Földrajzi Társaság tagja földkörüli útján Ausztráliába érkezett. Az utazó, a ki közel jár nyolczvannadik életévéhez, most ötödikben tesz világgörüli utat.

Az ostendei nemzetközi sakkverseny győztese. Magyarországon nagy érdeklődéssel kísérték az ostendei sakkverseny folyását, mert a világ legjobb sakkzói közt a fiatal Maróczy Géza, budapesti ta-

(Az «Orel» 13,500 tonnás csatahajó. A helyszínen felvett fénykép a hajó elejét mutatja. Az «Orel» jelenleg a maldun-i japán hajógyárban van.)

AZ «OREL» OROSZ HADIHAJÓ A CSUSIMAI TENGERI CSATA UTÁN.

nár kezdet óta a verseny legkiválóbbjának mutatkozott. Július 18-ikán Maróczy meg is nyerte az első díjat, 5000 frankot és arany örmöt. Volt neki 19½ egysége, a mi a megnyert játszmákat jelenti, a tört szám pedig a sakk-mattig nem jutottat remis játékok, mely a két ellen közt egyformán megoszik mint fél nyeres. Maróczy 26 játszmából csak háromat veszített el. Legyőzött ellenfelei közt ott van Marshall is, a tavalyi amerikai verseny győztese, a ki Lasker fölött is diadalt aratott, de a mostani versenyen hátra maradt. Maróczy legféltelmesebb ellenfele most a francia Janovszki volt, a ki egyszer meg is verte. Ezen kívül Tarrasch és Marco verték meg egyszer-egyszer. Dr. Lasker Emánuel világ bajnok és a beteg Pillsbury kivételével a világ minden neves sakkmestere részt vett versenyen. Dr. Tarrasch, Marshall, Janovszky, Csigorin, Schlechter, mindannyi a legnagyobb erőfeszítéssel küzdött, hogy az első díjat megszerezze. Maróczyknak Münchenben és Montecarloiban két ízben aratott győzelmeivel az ostendei immár negyedik győzelme; Nürnbergben, Párisban is szép eredményeket ért el. Mostani első helye természetesen felülmúlja összes eddigi sikereit. A második és harmadik díjon (3000—2000 frank) Janovszki és dr. Tarrasch osztoznak, mert mind a kettőnek 18—18 egysége van; a negyedik díjat (1200 frank) Schlechter kapta. A híres Csigorinnak a tizenharmadik díj (175 frank) jutott.

* A főváros egyik utcái alakja. A sok közül ezek közé tartozott Hazafi Veray János, a «haza vándor lantosa», a mint ő nevezte el magát. De sokfelé ismerték széles Magyarországon is, mert országjárta járt-kelt és árulhatta különböző színű papírra nyomtatott verseit. Kisebb természetű, már derecsdó ember volt, zsinóros atillában, szűk nadrágban, sarkantus csizmában, kezében fokossal. Fején kerek Kossuth-kalap árvalányhajjal. Borotvált bajszos arca vagy hatvan évet mutatott. Sainte hiányzott a főváros utcáiról, mióta betegen bement a Rókus-kórházba, — most meg már örökké hiányozni fog.

Budapest egykor híres utcait nevezetességeit, az ötvenes és hatvanas évekből Bizay bárót, a monst-róuzs Mohácsit bácsit Hazafi Veray János nép-szerűségben felülmulta s egyben is. A naiv, iskolázatlan, mindig jókedvű s hőbortosnak tartott kis embert szinte oltalmába vette mindenki. Tréffáltak vele, megszávaltatták, a gyűléseken, ün-

nepeken vállra is emelték, a mit nagy komolysággal fogadott; verseiért picizlát adtak neki és Hazafi Veray János nagyknak érezte magát, a kik megsértették, vagy verseit elutasították, azokat versben róvta meg. Ennek a versfajnak «megrovási kaland» volt a czíme, alájegyezve: «irtam mérgemben.» A mi pénzt verseiből összeszedett az utcák és mulató helyek publikumától, abból egy pár forintot, vagy koronát elég sürűn jótékony cse-lökre juttatott, s a fővárosok közel eső egyik faluban házacsát és földcséket is szerzett. Ez is mutatja népszerűségét. Döcögős rövid sorokat írt, de bizony «versben nem mentek ki. Oly rosak egy-től-egyig, hogy ép ezért mulattak rajtuk sokan. Még utolsó órában a kórházban is rigmusokat gyártott, míg végre a halál kifogott rajta.

Mi volt, ki volt az előtt, nem könnyű kifürkészni s valószínűleg nem is fogják fűrészni. Lehetett dunaparti zsákhordó — habár ehhez győnge volt, — gőzmalomban kapus, házmaster, cipőfoltos, farraktári felügyelő, vagy lehetett mindez, de az ő élete pályája az utcákon, a gyűléseken, ország-utakon vezetett keresztül. Nagy önkénytelen sujtotta verseivel ellenségeit és nevezte el magát országos lantosnak. Predikátumát is önmaga adta: «hazafi». Állítólag Vevera János volt az igazi neve, s a szatmármegyei Bélteken mint parasz legény szolgált. A fővárosba vetődővén vagy harmincz évvel ezelőtt, itt felcsapott «költő»-nek. Népszerű alakja lett a főváros utcáinak, de a vidéken is sok helyen megfordult, mint «vándor dalos», s furcsa versei révén, mondhatni országos hirre tett szert. A Rókus-kórházban halt meg, s jószívű emberek fedezték temetési költségeit.

HALÁLOZÁSOK.

Dr. Borbás Vincze, a kolozsvári egyetem tanára, jeles botanikus, meghalt július 17-ikén 61 éves korában Kolozsváron. Tudományos működését a külföldi tudományos szakkörök is jól ismerték munkáiból, melyek latin nyelven, vagy francia, angol német kivonatokban is megjelentek. Tagja volt több hazai és külföldi tudományos egyesületnek, a Magyar Tud. Akadémiának is. 1844-ben született Ipoly-Litke palócz községben. Már fiatal korában nagy szeretettel foglalkozott a növénytanal. Egyetemi

tanulmányai után a pestvárosi polgári fiúiskolához a természetrajz és földrajz tanárának választották...

HERTS ANTAL, 48-as tábori lelkész, országgyűlési képviselő, Czifalva plebánosa, elhunyt 80 éves korában...

RIGÓ FERENCZ, a bihari kerület függetlenségi párti képviselője június 20-án hirtelen halálal meghalt...

Ehunyt még a közelebbi napokban: CSERMÁK MIHÁLY Ferencz uradalmi pap 54-ik évében Alsósebesen...

74 éves korában Beregszászon. — ROHALY ILYKIV János 48-as honvéd, a lukói görög-kath. egyház gondnoka...

Öz. SUHAY IRENNÉ, szül. Mederer Jusztina, a néhai m. kir. septemvir özvegye, 82 éves korában Triesztben...

Szerkesztői üzenetek

B. K. Régi királyaink közt, a mennyire meg lehet állapítani, Nagy Lajos alatt volt legszamosabb a magyar hadsereg...

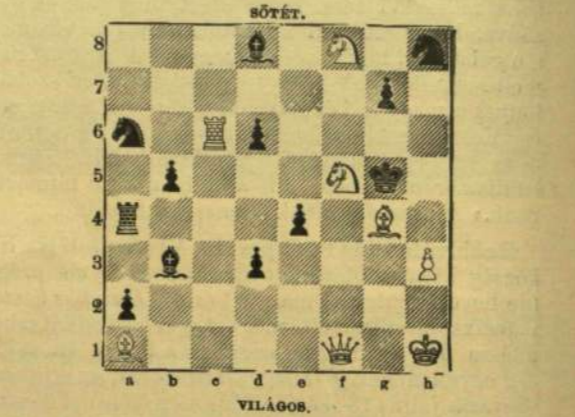
K. A. A japánok eredete és őstörténete meg mindig rejtélyes. Egy nyelvet beszélnek ugyan, de kétségtelenül keverék nép...

Szeresse más. Emlékezés. Keresgetem. Ilyen tehetséges embernek nem volna szabad ilyen egyenetlenül dolgoznia...

nősen kár volna, mert a két utolsó strófája szép. A harmadik vers afféle se jó, se rossz dolog.

SAKKJÁTEK

2442. számú feladvány. Marin V. től. (I. díjat nyert feladvány.)

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

A 2428. sz. feladvány megfejtése Kintzig R. től.

- 1. Bc6-c5 ... H4-c5: (a) 1. ... Fh6-f4: (b) 2. He2-e3+ Ke4-d4 2. Be5-e4+ Ke4-d5 3. Fb8-e5 mat. 3. He2-f4 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csongorban: Németh Péter. — Bakony-Szentlászló: Szabó János. — Kecskemén: Balogh Dénes. — A pesti sakk-klub.

KEPTALÁNY.

A 26-dik számban megjelent képtalány megfejtése: Kormányozható léghajó.

Felolvasó szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Kocsi-gyártás.

Budapesti kovács- és kocsigyártóipartestület védnöksége alatt álló Kocsi Arucsarnok-Szövetkezet, Budapest, VII., Kerepesi-út 72. Ajánl mindennemű hintőkocsit.

POLITIKAI ÉS JOGI ÚJDONSÁGOK.

Mátyás király birodalma és Magyarország fő-örököse. Irta Bekics Gusztáv. Ára 4 kor.

A magyar bünvádi perrendtartás vezérfonala. Irta Fayer László. Teljesen átalakított 4. kiadás. Ára 16 korona.

A magyar büntetőjog kézikönyve. Irta dr. Mariska Vilmos. 5. átdolgozott kiadás. Ára 14 kor.

A magyar kir. Curia felülvizsgáló tanácsa által a sommás eljárásról szóló törvény alapján hozott határozatoknak gyűjteménye (1893: XVIII. t. c.) Góttl A. tó. VIII. köt. (1902-1905.) (1620-1810. sz. határozatok.) Ára vászonkötésben 8 kor. 50 fill. IX. köt. (1903-1904.) (1811-2037. sz. határozatok.) Ára vászonkötésben 10 korona.

Jogi dolgozatok Irta Krátk Lajos. Ára 12 kor.

A magyar pénzügyi jog kézikönyve. Irta Mariska Vilmos dr. 8. teljesen átdolgozott kiadás. Ára 18 korona.

Büntetőjogi döntvénytár a büntetőjogi és a bünvádi perrendtartás körébe tartozó elvi jelentőségű határozatok gyűjteménye V. kötet. Ára 4 korona.

Döntvénytár a felsőbb bíróságok elvi jelentőségű határozatai. Jegyzetekkel ellátva. Kiadja a Jogtudományi Közlöny szerkesztősége. III. folyam 27. kötet. Ára 4 korona.

A királyi ítéletkönyv felülvizsgáló tanácsainak elvi jelentőségű határozatai. Összeállította Téri Gyula dr. VIII. kötet. 1903-1904. Ára vászonkötésben 12 kor.

Kop. LAMPEL R. könyvkereskedése (WODIANER F. és FIAI) részvénytársaságnál Budapest, VI., Andrassy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

A szépség ápolására legjobb szer a MIRANDA-CRÉME

Eltávolít minden bürtisztatlanságot és az arcznak szép ide kinezést ad. Nem tartalmaz semmiféle ártalmas vagy mérges szert és nappal is használható. 1 tégely Miranda-crème 1 korona. 1 db Miranda-szappan 70 fillér. 1 doboz Miranda-puder 1 korona három színben Budapestben kapható: TÖR. K. JÓZSEF gyógyszerárterében vagy a készítőnél DIENES J. U. utólagi szertárban vagy a készítőnél DIENES J. U. utólagi szertárban, a női postai megrendelések azonnal utánvétel mellett eszközöltenek. 11007

KWIZDA FERENCZ JÁN. cs. és kir. osztr.-magy., román kir. és bulgar fejed. udv. szállító, Kerületi gyógyszerész Kornenburgban Bécs mellett. Kwizda Fluidja (TURISTA-FLUID). Kégy vésőjegyvel 10681. Régi jóhírű diét.-kosm. szer (bedőzőlöcsőre az emberi test izmainak és inainak erősítésére és edzésére. Bredményesen használva túrnak, kerekpárosok a lovaglási által nagyobb társak utáni erősítésre és erőtújásra. Árak: 1/2 palack K 2.- 1/4 palack K 1.20 Kapható minden gyógyszerárterében. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Főraktár Magyarország részére: Török József gyógyszerésznél, Budapest, Király-utca 12 és Andrassy-ut 26. sz.

Most jelent meg! Most jelent meg! Dr. MECZNER SÁNDOR

A műkedvelő fényképezés kézikönyve 11167

számos ábrával, négy műmelléklettel, 237 oldal tartalom. mal. 3 kor. 20 fillér beküldés ellenében bérmentve küldi meg bármely hazai könyvkereskedés vagy a kiadó: Trócsányi Bertalan könyvkereskedése Sárospatak.

LUSER L.-féle turista tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer, tyukzem, szemölcs és talp, valamint a sarok bőrkeményedései, továbbá mindenemű bőrelszárazodás ellen. A hatásért jótállás vállaltatik. Kézipontú szétválasztási raktár: SCHWENK L. gyógyszerész MEIDLING - BÉCS. Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellettes védjeggyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell. — 1 doboz ára 1-20 kor. Vidékre 1-05 kor, előtérbe küldésére mellettel bérment. Magyarországi főraktár: 10289 Török József gyógyszer., Budapest, Király-u. 12. Andrassy-út 26.

Hirdetéseik elfogadtatnak a kiadóhivatalban, Budapestben, IV., Egyetem-utca 4.

ALASSA féle valódi angol ugorkatej gyűj és bámulatos hatású szépítő-szer. Nemmi ártalmas anyagot nem tartalmaz 2-3-szori bekenés után tiszta fiatal arczuk lesz, szőp, májolt ráncok elmulnak és szépségüket megtarthatják, ápolhatják, növelhetik. Egy üveg ára 2 K. Ugorok-Crème 2 kor. Készítő: Balassa Kornél gyógyszerárterében, Budapest-Erzsébet-falva.

A világ legnagyobb természeti csodája a Dobsinai jégbarlang. Villamos világítás mellett megtekinthető október 1-ig. Prospektust díjtalanul küld az igazgatóság.

Menetrendmódosítás a magyar királyi államvasutak több vonalán.

F. évi augusztus 16-vel a magyar királyi államvasutak vonalain az alábbi menetrendmódosítás lépnek életbe: A budapest—galánta—szolnok vonalon a Budapestről este 6 óra 45 perczkor induló gyorsvonat Nagy-Maros—Visegrád utánok leszállása czéljából is megállítatik.

A budapest—szegedi vonalra ezen a Budapestről reggel 6 óra 35 perczkor Czegledre induló személyvonat egész Szegedig fog közlekedni, hová d. e. 11 óra 56 perczkor érkezik. Az ellenirányban a Szegedről d. u. 5 óra 15 perczkor Kecskemétre induló személyvonat forgalma a kecskeméti—budapesti vonalra isre is kiterjesztetik. Ez utóbbi vonat Budapestre éjjel 10 óra 40 perczkor fog érkezni.

A budapest—lajosmizse—kecskeméti és kishir—kerekegyházi vonalon a Budapestről jelenleg reggel 7 óra 5 perczkor induló vegyes-vonat, ezen indulási idő változatlan fenntartása mellett Kecskemétre már d. u. 1 óra 4 perczkor fog érkezni. Az ellenirányban a Kecskemétről jelenleg d. u. 4 óra 27 perczkor Budapest felé induló vegyes-vonat csatlakozólag a Szeged felé érkező gyorsvonathoz csak d. u. 4 óra 50 perczkor indíttatik, Budapestre azonban a vonat, mint jelenleg, éjjel 11 óra 10 perczkor érkezik.

A kecskeméti vonalon d. u. 12 óra 12 perczkor Kerekegyháza felé induló vonat Kecskemétről már d. e. 11 óra 28 perczkor indíttatik és Kerekegyháza d. u. 12 óra 40 perczkor fog érkezni. Az ellenirányban a délutáni vonat Kerekegyháza felé már 2 óra 14 perczkor indul és Kecskemétre d. u. 3 óra 27 perczkor érkezik, hol csatlakozást talál a személyvonathoz Szeged felé.

A czegled—szolnoki vonalon a Czegledről jelenleg d. e. 9 óra 19 perczkor induló személyvonat csatlakozással Budapest felé, már d. e. 8 óra 55 perczkor indíttatik és Szolnokra d. e. 9 óra 51 perczkor fog érkezni.

A kiskunfélegyháza—csongrádi vonalon a Kiskunfélegyházáról jelenleg d. u. 12 óra 54 perczkor induló vonat csatlakozólag a Budapest felé érkező gyors- és u. személyvonathoz már d. e. 11 óra 55 perczkor indíttatik és Csongrádra d. u. 12 óra 55 perczkor érkezik. Az ellenirányban a délutáni vonat Csongrádról 3 óra 10 percz helyett már 1 óra 40 perczkor indul és Kiskunfélegyházára d. u. 2 óra 40 perczkor érkezik, hol csatlakozást talál a személyvonathoz Budapest felé.

A kiskunfélegyháza—kiskunmajsa vonalon az esti vegyes-vont Kiskunmajsáról 20 perczrel korábban indíttatik Kiskunfélegyházára ugyanannyival korábban érkezik és ott csatlakozást talál a Budapestre éjjel 10 óra 40 perczkor érkező új vonathoz.

A budapest—ruttkai vonalon a Budapestről reggel 7 óra 10 perczkor induló gyorsvonat Ászód állomáson rendesen megállítatik, máltal ott csatlakozást nyer Balassa Gyarmat felé.

A budapest—belgrádi vonalon Budapest és Kiskörös között mindkét irányban egy-egy új helyi személyvonat helyeztetik forgalomba. E vonat Kiskörösről reggel 4 óra 12 perczkor indul és Budapestre reggel 7 óra 10 perczkor érkezik. Az ellenirányban az új vonat Budapestre este 6 óra 35 perczkor indul és Kiskörösre este 9 óra 31 perczkor érkezik.

A székelykocsárd—marosújvári vonalon egy-egy új esti gyorsvonat helyeztetik forgalomba, mely Székelykocsárdra este 7 óra 7 perczkor érkezik, illetve Székelykocsárdról este 9 óra 15 perczkor indul.

E vonatok Székelykocsárdon csatlakoznak Budapest, illetve Marosvásárhely felé és feld.

Az india—vinkovcei vonalon a Vinkovcéről reggel 5 óra 59 perczkor India felé induló személyvonat Bačarak 29. sz. őrh. feltételek megállhelyen feltételeken megállítatik.

A somogyzomb—barcsi vonalon az esti vegyes-vonat Barcsról már d. u. 5 órakor indíttatik, máltal közvetlen csatlakozást nyer Budapest. Finne és Balaton-Szt. György felé. — Barcsra e vonat este 7 óra 20 perczkor érkezik.

E módosításokra nézve a közelebbi adatok a kifüggesztett hirdeményekről vehetők ki. Budapest, 1905. évi július hó 15-én.

Rozsnyay Pepsin bora.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen. Étkezés közben véve, megvő a gyomorteljesítést. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill. Egy postacsomag 6 üveggel 19 kor. 32 fill. franko küldve. Kapható: Török József gyógyszerárterében Budapestben, valamint a készítőnél: 10889

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerárterében, ARAD, Szabadság-tér.

Salvator Lithion-forrás kitűnő hatású vese-, hólyag-, rheuma- és köszvénybántalmaknál. vese- és hólyag-, rheuma- és köszvénybántalmaknál. vese- és hólyag-, rheuma- és köszvénybántalmaknál. Budapest, főraktár Édeskuty L. urnál.

MATTONI-FÉLE GIESSHUBLER TERMÉSZETES SAVANYÚ-KV

Hogy karcsúvá lehessünk a nélkül, hogy egészségünknek ártalmára volna, használjuk a „PILULES APOLLO” melyek tengeri növények alapján vannak előállítva és párisi orvosoktól jövének. Ezen könnyen beteszhető gyógyszer rövid idő alatt eszálthatatlannal elhalt túlsúlyos embereket és tisztítja a kövértestet győgyítést mind a két nemnél. Ez a titka minden elegáns hölgynek, ki nyúlánk és fiatalos alakját meg akarja őrizni. Egy üveg ára vásárlással 6-45 bérmontu, utánvétel K 975. Z. Ezüst, Gyógy. 5 Passage Verdoan, Paris (IX). — Bakák Ausztria-Magyarország részére Budapest Török József, gyógyszerésznél, Király-utca 12. 11019

KODAK fényképezést sötétkamra nélkül. 1905-1906. évi árjegyzék ép most jelent meg! KODAK Ltd. WIEN, I., GRABEN 29. szám.

A SZT.-LUKACSFÜRDŐBEN. Természetes forró meleg látnos források. Iszapfürdők, iszapborogatások, masszázs, vizgyógyítások, szénásványfürdők, kő- és kőfürdők, gyógyvíz-uzorák. Olcsó és gondos ellátás. Csak, közvény, ideg-bőrbajok stb. felől kimerítő prospektust küld ingyen a 10875. Szt.-Lukácsfürdő Igazgatósága Budapest-Budán.

Legrégibb és legjobb BAY-RUM-VÉDŐJEGY. Védjegy 2 bányász. Használatos ellen. Korpa ellen. Mindenütt kapható két bányász. Bergmann & Co. Tetschen a/E. Mindenütt kapható.

SUNLIGHT SZAPPAN. EGY NŐ EGY DARAB SUNLIGHT SZAPPANNA TÖBBSZÉRT VÉGEZ, MINT KÉT NŐ KÉT DARAB KÖZÖNSÉGES SZAPPANNA. Mindenütt kapható; Beszerzési források jegyzékével, ingyen mintával együtt, kívánatra a helyi képviselő: DIAMANT B. N., VI. Király utca 98b szolgál.

Férfiöltönyt
divatos szabással, gyapjúszövetből készült mérték után finom kivitelben 25 kor.-ért
LICHTMANN SÁNDOR
szabómester. 11090B
Budapest, Rottenbiller-u. 4B.
Vidékre minták bérmentve.

Világhírű kitaláltatott olmtúzi
Quargli.

Az első olmtúzi gépüzemű sajtógép mely 1839. évben alapítottatott a saját gyártmányából egy pósta küldeményt bérmentve és utánvéttel 3 K 70 fillért. Nagyobb megrendéseknél a legolcsóbb árak.

JOSEF MEIXNER, Olmtúzi
Bahnhof. 10821

SCHICHT-szappan

(„Szarvas“ vagy „Kules“-szappan).

Legjobb, legkiadósabb s azért a legolcsóbb szappan.
Ment mindennemű káros alkatrészeketől.

Mindenütt kapható.

A vásárlásnál különösen figyeljünk arra, hogy minden darab szappan «Schicht», névvel és a «Szarvas» vagy a «Kules» védjegyvel legyen ellátva.

11149

VASÁRNAPI UJSÁG

31. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ: **NAGY MIKLÓS.** FŐMUNKATÁRS: **MIKSZÁTH KÁLMÁN.** BUDAPEST, JULIUS 30.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG évi egész évre 24 korona, Csupán a Vasárnapi Ujság évi egész évre 16 korona, A POLITIKAI UJDONSÁGOK évi egész évre 10 korona, KÜLSŐI előfizetésekre a postai felvétel után a postai költség megfizetésével együtt a félévre 12, a félévre 8, a félévre 5, a félévre 5.

I. RÁKÓCZI FERENCZ NYUGVÓHELYE.

I. Rákóczi Ferenczet, II. Rákóczi György erdélyi fejedelem és somlyói Báthory Zsófia leányát: Ilonát, a ki öt 1672-ben egy leányával, Juliskával, 1676 márczius 27-én pedig egy fiúval, a magyar történelem egyik legnagyobb legdicőségesebb alakjával: Ferencz-czel ajándékozta meg.
A Zrínyi-Nádasdy-Frangepán összeesküvés vére fojtása után Rákóczi Ferencz maga csak hitbuzgó s a bécsi körökkel nagy összeköttetésben álló édesanyjának közbenjárására s óriási sarcz árán tudott menekülni a haláltól.

nek híres «száz hárs» alól keltezte egykor atyja fejedelmi kiadványait.
I. Rákóczi Ferencz 1666-ban, 21 éves korában nősült, feleségül vevén Zrínyi Péternek és Frangepán Anna-Katalinnak ragyogó szépségű leányát: Ilonát, a ki öt 1672-ben egy leányával, Juliskával, 1676 márczius 27-én pedig egy fiúval, a magyar történelem egyik legnagyobb legdicőségesebb alakjával: Ferencz-czel ajándékozta meg.
A Zrínyi-Nádasdy-Frangepán összeesküvés vére fojtása után Rákóczi Ferencz maga csak hitbuzgó s a bécsi körökkel nagy összeköttetésben álló édesanyjának közbenjárására s óriási sarcz árán tudott menekülni a haláltól.

Báthory Zsófia fiának szerencsés megmenekülésére, valószínűleg fogadalomból, Kassán a szentháromság tiszteletére templomot építtetett. A felsőmagyarországi renaissanceera jellemző barokk-stílus templom építéséhez 1671-ben fogtak hozzá s tíz év alatt, 1681-ben, fejezték be teljesen. A templom főkapuja fölött a somlyói Báthory-czimer domború képe PRINCIPISSA SOPHIA BÁTHORY DE SOMLYÓ ANNO DOMINI 1682 felirással látható, a homlokzaton pedig HONORI. SS. TRINITATIS. PRINCEPS SOPHIA. BATHORY POSUIT ANNO 1681 felirat olvasható, a templom alapításának s az építkezés fokozatát történt haladásának emlékeztetőre.
I. Rákóczi Ferencz rövid betegség után, élete

A női szépség elérésére, tökéletesítésére s fenntartására legkiválóbb és legbiztosabb a

MARGIT-CREME,

mely vegyüztá, sem higányt, sem ólomot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arckozmetikum pár nap alatt elűvölt szőrt, májfoltot, pattanást, bőrtörést (Mitesser) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlőhelyeket és az arczot hófehérre, simává és üdűvé varazsolja. Ára egy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor.

Margit hölgyor 1 kor. 20 fill., **Margit szappan** 70 fill., **Margit fogpép** (Zahn-pasta) 1 korona, **Margit arczvíz** 1 korona.

Hamisítványok bíróság üldözöttek.
Postán utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

Földes Kelemen gyógyszerz. Arad.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a

MELANOGENE

fekete és barna színben.

Ezen kitűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajuszt pár percz alatt feketére vagy barnára lehet festeni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különböztethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. 10689

Ára 2 korona 80 fillér.

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszerz. Király-u. 12** és **Andrássy-út 29.** Kapható minden gyógyszerárban.

Mindenütt, minden gyógyszerárban kapható.

A hátsban és az uton nélkülözhetetlen szernek van eliamerve

Thierry A. gyógyszerész balszama.

Legjobb hatású rossz emésztésnél és a vele együtt fellépő betegségeknél, mint felhőfűzés, gyomorégés, székrekedés, sav képződés, túlteltség érzete, gyomorgörés, étvágytalanság, katarrhus, gyuladás, gyengeségi állapot, felfúvódás stb., stb. Működik mint gőrcs- és fájdalomcsillapító, köhögést szüntető, nyálkaoldó és tisztító szer.

Postán legkésőbb szétküldés 12 kis vagy 6 nagy üveg 5 K költségmentesen, 60 kis vagy 30 nagy üveg 15 K költségmentesen netto.

Kisinybeni eladásnál a raktárakban 1 kis üveg ára 30 fillér, 1 ketős üveg 60 fillér.

Ügyeljünk az egyedüli törvényileg bejegyzett szőlő szőlő védjegyre: «Ich dien.» Egyedül ez valódi.

Ezen védjegy utánzása, valamint más törvényileg nem engedélyezett, így forgalomba nem hozható balszama-gyártmányok viszonteladása törvényileg tilos van. 10647

Thierry A. gyógyszerész Centifolia-kenőcse

fájdalomcsillapító, puhító, oldó, huzó, gyógyító stb. Legkisebb postai szétküldés 2 tégely 3 K 60 fillér. Kisinybeni eladásnál a raktárakban 1 K 20 fillér tégelyenként. Főraktár Budapest: **Török J., dr. Egger L. I. gyógyszer-tára; Lugoson Vértés.** Közvetlen rendelések czimzendők: «Schutzengel Apotheke» des A. Thierry in Progradá bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Az őszeg előzetes beküldése esetén a szállítást egy nappal előbb történik, mint utánvételt és az utánvételt pótdíj is megtagarítható, így ajánlatosabb az összeget előzetesen utalványozni és a megrendelést a szelvényen eszközölni és a pontos czímet megadni.

Hogy **ESZMÉNYI** KEBELT elérhessen, használja ön a **Pilules orientales-t**, melyek rövid idő alatt a kiálló nyak- és vállcsontokat eltüntetik, a kebelét fejlesztik, erősítik és ismét helyreállítják, a dereknak pedig állandóan kelles embonpoint adnak, a nélkül, hogy a derekát megnagyob-ítanák.

A PILULES ORIENTALES az egészséget mindenkor előmozdítják és leg-érzékenyebb véralakot mellett is bevehető, fiatal lányok által egy, mint hölgyek által, a kiknek keble a szüléságot elvesztette vagy azt soha nem bírta. Körülbelül kéthavi kényű kezelés. Egy doboz ára utánvéttel K 6.45. bérmentve, utánvételt K 6.75.

J. Ratié, Pharmacien, 5, Passage Verdau, Paris.
Ausztria-Magyarország részére: **Török József gyógyszerz., Budapest, Király-utca 12.** 10946

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

erősítőszert gyomorköcsök, vörsegynek és lábbadók számára. Étvágygerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer. 10852

Kitűnő íz. Több mint 3500 orvosi vélemény.

J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.

Vásárolható a gyógyszerárakban félliteres üvegekben 4 K 2.80, egész literes üvegekben 4 K 4.50.

Alapított 1878. Telefon 15-56.

Tornaeszköz,

valód angol tennis-játék, függő-ágy, háló, tekejáték, zsák, ponyva és fehér kenderkötél legolcsóbb megbízható beszerzési forrása

Seffer Antal

sporteszközök és kötelgyártó-telepe
Budapest, IV., Károly-utca, boltsz. 42.
(Központi városrészes épülete.)
Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. 10699

5 frtért szétküld utánvét mellett az **Orsz. Postóáruház** Budapest, Rottenbiller-u. 4B. egy férfiöltönyre 3 méter finom fekete, sötétkék, szürke vagy barna angol gyapjúszövetet.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Rész. társ.

Irodái: VI., ker., **Andrássy-út 5** (saját házában).

Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket 4%-os kamatozással, a 40%-os betétkamat-adóit az intezét fizeti. Leszámitolt váltókat, előlegeket nyújt értékpapírokra.

Magyar kir. osztályosjegyek főszámláshelye IV., Ferenciek-tere 2. Kézi zálog-üzletel: IV., Károly-körút 18. IV., Ferenciek-tere és Irányi-utca sarkán, VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., Úlló-út 6. sz. 10681

KIRNER JÓZSEF utóda **Pirk J.** puskműves. (Alapított 1808. évben.)
BUDAPEST IV., Bécsi-u. 2., gyár Bécsi-u. 7.

Dúsan ellátott raktár legújabb szerkezetű Kettős vadász-fegyverekből, golyószegyek, amerikai Winchester szerű ismételő-fegyverek, forgópisztolyok, szalonfegyverek és pisztolyok, töltények és vadász-szerekből, melyek jóságáért kezeskedik. 10846

Sürgőnczím **DAVID KÁROLY ÉS FIA** Telefon szám 41-48.
Cartonage.

doboz-papíráru és szab. fémkapocsgyára
Budapest, I., Mészáros-utca 38. szám. 10651

Gyárt: Papírtányért, bonbonliert és jardinet-dobozokat. Sajtolt kerek dobozokat, légmentesen elszárható, összehajtható dobozokat polylák kötőgyapot, stb. és magolásra. Hintődobozok, valamint hasított lemez-csövek tetészerinti nagyságban. Teásdobozok 1/4 kilogr.-tól 10 kilogr.-ig, valamint 6, 10 és 20 filléres tea csomagolásáéhoz.

Szekrénycsipke és képáldádpapír legújabb szín és kivágásban.

Állandó kiállítás a fenti cikkekéből a városi iparcarnokban meglekinthető.

A már 33 év óta dicéretreméltólag ismert, s a 71012. sz. Bm. leirat követelményeinek teljesen megfelelő

UJ-VUKOVARI

arcztisztító kenőcs szeptil, himlőhely, sümör, májfoltok, fakadékok, forrószárgi pörseések, orrvörösségek és minden egyéb arczvirágzások ellen, valamint az

uj-vukovári **bőrtisztító szappan** mely az arczkenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is virulós és fiatal kinézést kölcsönöz.

Egy nagy tégely ára 1 kor. 60 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánzásoktól óvakodjunk! Csak **Krajcosovics** által **Vukováron** készített kenőcs valódi. Minden tégelyen **Krajcosovics**, a készítő arczképe látható. 11132

Főraktár: Budapest, Király-utca 12 és **Andrássy-út 26, Török József gyógyszerz. társ.**

A TEMPLOM FŐHOMLOKZATA. Szabó Adorján felvétele. A TEMPLOM BELSEJE. A BATHORY ZSOFIA ÁLTAL ÉPÍTTETETT KASSAI TEMPLOM, HOL I. RÁKÓCZI FERENCZ HAMVAI NYUGOSZNAK.